Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 96/1391 | Łódź, Sroda 25 kwietnia 928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז מיטוואך ה׳ אייר תרפ״ח | Nr. 96/1391

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

ווירטשאפטליכער קריג מוז אויפהערן

רעדע פון דעפ. ראזמארין אין דער בודזשעט-קאמיסיע פון סיים.

וו א ר ש א 24 (טעלעפאניש פון אונזער סיים קארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיעביים סיים איז קודם כל גע-וועהלט געווארען א וויצע-פארזיצער. ס׳איז אנגע-נומען געווארען די קאנדידאטור פון דעפ. וויזשי-קאווסקי (וויזוואלעניע).

די קאמיסיע האט דאן בעהאנדעלט דעם בו-דזשעט פון אגראר-מיניסטעריום, דערביי איז דער בודזשעט לויט די אריינגעטראגענע פארשלאגען בעדייטענד געהעכערט געווארען.

נאכדעם איז בעהאנדעלט געווארען דער בודזשעט פון מיניסטעריום פאר האנדעל און אינ-דוסטריע. דער רעפערענט דעפ. זאראנסקי (סאנא-ציע) האט אנגעוויזען, אז די וועלט-קאניונקטור, וועלכע איז אין יאהר 1926 געווען גינסטיג פאר פוילען, האט זיך אין יאהר 1927 און ווייטער פערערגערט. מ׳מוז זיך רעכענען מיט דער קאנקו-רענץ פון ענגלאנד און דייטשלאנד אויפ׳ן קוילען און צינק-מארק. געגען די ערווארטונגען מוזען מיר איצט אימפארטירען תבואה, וואס איז געשטיגען אין פרייז אויף 20 פראצענט, די עמיגראציע פון פוילען שטויסט זיך אן אויף שוועריגקייטען אין דער צייט, ווען נישט אלע קאנען בעקומען בע-שעפטיגונג אין לאנד גופא.

בעת די רעגירונג בעזיצענדיג רעזערוועו, איז צוגעגרייט צו דער פערערגערטער קאניונקטור איז די אינדוסטרי דערצו נישט צוגעגרייט און דאס איז צוליב דעם שטייער-סיסטעם. די פוילישע אינדוסטרי מוז זיך צופאסען צו דער מערב-אייראפעאישער, וועלכע שאפט אינטערנאציאנאלע קאנ-צערנען. דער רעדנער זעהט פאר א פערשטענדי-גונג צווישען די קוילען-אינדוסטריען פון פוילען און דייטשלאנד און די שליסונג פון א האנדעלס-טראקטאט מיט רוסלאנד.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). אויף דער נאכמיטאג זיצונג פון דער ביודזשעט-קאמיסיע האט דעפ. ראזמארין געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט צווי-שען אנדערען געזאגט:

„מיר זענען שטענדיג אין א מלחמה-צושטאנד מיט אונזערע שכנים. דער מאמענט פון איבער-רייסען די ווירטשאפטליכע אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד איז נישט גינסטיג פאר אונזערע אינ-טערעסען, עס וועט אויך נישט ראטעווען דאס, וואס מען ערלויבט נישט ארויסצופיהרען קיין האלץ. מיר מוזען אונבעדינגט האבען א האנדעלס-טראקטאט מיט רוסלאנד. מ׳טאר נישט גרינגשעצען דעם פאקט, וואס אונזער האנדעלס-בילאנס איז אין פערגאנגענעם יאהר געשלאסען געווארען מיט א דעפיציט פון 75 מיליאן דאלאר.

„מיט די קאמיסיעס רעכענט זיך די רעגירונג נישט. מען פרעגט נאר ביי זיי זייער מיינונג און די רעגירונג טוט דעם היפך. דער זונטאג-רוהע, וואס צווינגט א טייל פון דער בעפעלקערונג נישט צו האנדלען צוויי טעג אין דער וואך, מוז א׳מ-בעדינגט אפגעשאפט ווערען, ווייל דאס ברענגט אויך א שטארקען שאדען דער אלגעמיינער ווירט-שאפט פון לאנד. וואס שייך אויסלענדישע פעסער — זאגט דעפ. ראזמארין — איז שוין צייט צו מא-כען א סוף צו די אלטפרענקישע מיטלען פון זיכערען דעם אינערליכען האנדעל.

דעפ. ראזמארין ערקלערט, אז ער וועט נאך אריינטראגען פארשלאגען וועגען שטעלען דעם האנדעל אין לאנד אונטער א געזיכערטער השגחה.

די יודישע פערטרעטער אין די קאמיסיעס פון סיים.

וו א ר ש א, 24. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון יודישען „קאלא”. דעפ. ראזמארין האט אפגעגעבען א בעריכט פון דער ביודזשעט-קאמיסיע.

נאכדעם איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען בעזעצען די ערטער אין די קאמיסיעס. דעפ. גרינבוים האלט דערביי א לענגערע רעדע, אין וועלכער ער מאכט אויפמערקזאם, אז די אויס-געוועהלטע פערטרעטער מוזען זיך אונטערווארפען די דירעקטיוועו פון קאלא, ווארום אויב נישט, זע-נען א שאד אלע בעמיהונגען.

דעפ. ראזמארין האט דערויף ערקלערט, אז ס׳איז פערשטענדליך, דאס אלע וועלען אויספיה-רען די בעשלוסען פון „קאלא”.

ס׳זענען געוועהלט געווארען אין ביודזשעט-און אגראר-קאמיסיעס — דעפ. ראזמארין; קאנסטיטו-ציע-קאמיסיע — דעפ. י. גרינבוים; ארבייט, אר-בייט-שוץ און עמיגראציע-קאמיסיעס — דעפ. העללער; יורידישע און רעגולאמין-קאמיסיע — דעפ. הארט-גלאס, מיליטערישע קאמיסיע — דעפ. הרב בראט אויסערן-ענינים — דעפ. דר. רייך.

נאך דער זיצונג פון סיים איז נאכאמאל פאר-געקומען א זיצונג פון דער יודישער קאלא. ס׳זע-נען ווייטער געוועהלט געווארען אין די קאמיסיעס: בילדונגס- און אדמיניסטראציע-קאמיסיעס די דעפ. וויגאדזקי און לעסער; האנדעל- און אינדוסטריע-קאמיסיעס די דעפ. ראסנער און אייזענשטיין, פי-נאנץ-קאמיסיע — דעפ. פארבשטיין; פערטרעטער אין מלוכה-טריבונאל — געוו. דעפ. זאמערשטיין.

דעפ. טהאן איז צוליב די סכסוכים אין קאלא, נישט ארײן אין קיין שום קאמיסיע.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). מצד דעם „איינסעל” איז ארײן אין דער פינאנץ-קאמיסיע, קאמיסיע צו בע-קעמפען דעם יקרות אין האנדעל — דעפ.ווישליצקי, אין די בילדונגס- און מיליטער-קאמיסיעס — דעפ. קירשברוין.

אבגעלעגט אונטערהאנדלונגען

וועגען דער אמעריקאנער הלואה.

וו א ר ש א, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). די אונטערהאנדלונגען וועגען דער אמעריקאנער הלואה זענען היינט אבגעלייגט גע-ווארען. די אמעריקאנער דעלעגאטען ווארטען אויף דירעקטיוועו.

קאטאסטראפע מיט צוויי פוילישע לופט-פליהער.

ד ע מ ב ל י ן, 24 (א.וו.) היינט איינדערפריה האבען זיך פון אעראדראם פון דער אפיצירען-לופט-שולע אויפגעהויבען אויף אנ׳עראפלאן פון ענגלי-שען סיסטעם „בריסטאל” דער סערזשאנט ריבאק און פאדכאראנזשי שניידער. ווען דער עראפלאן האט זיך געפונען אויף א הויך פון 40 מעטער, איז ער פלוצים מיט דער גאנצער שוועריגקייט אראפגעפאלען אויף דער ערד. ביידע לופט-פליהער זענען אויפ׳ן ארט דערהרגעט געווארען. די סבה פון דער קאטאסטראפע זאל זיין די, וואס די פלי-הער האבען נישט געקאנט ווי געהעריג זיך בע-געהן מיט דעם עראפלאן.

ארום נארד-פאל איז קיין לאנד נישטא

נ י ו - י א ר ק, 24. (ספ. טעל.) קאפיטאן וויל-קענס, וועלכער איז אריבערגעפלויגען דעם נארד-פאל, איז מודיע, אז אין דער געגענד פון פאל האט ער נישט געפונען קיין שום סמנים פון יבשה, אלץ איז דארט בעדעקט מיט וואסער און אייז.

די גאנצע אמעריקאנער פרעסע איז פול מיט לויבגעזאנגען לכבוד ווילקענס׳ען. זיין טאט האלט מען פאר דעם גרעסטען אויפטו אין דער געשיכטע פון לופט פליהען.

טאקטיק פון דעפ. קירשברוין

אקצעפטירט דורכ׳ן צענטראל-ראט פון „אגודה”.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צווישען די רעזאלוציעס, וועלכע זענען אנגענומען געווארען. אויף דער זיצונג פון הויפט-ראט פון דער „אגודה”, געפינען זיך אויך א רייה פאליטישע. איין רעזאלוציע אקצעפטירט פולשטענדיג די טאקטיק בעת די וואהלען צום סיים און סענאט, דעם דעפ. קירשברוין ווערט אויסגע-דריקט צוטרוי און זיין פאליטיק ווערט בעשטע-טיגט. עס ווערט פעסטגעשטעלט, אז אין סיים האט קיינער נישט קיין רעכט צו רעדען אין נאמען פון דער „אגודה” א חוץ דעם דעפוטאט קירשברוין. דאס געהען צוזאמען מיט׳ן איינסעל בעת די וואה-לען ווערט בעטראכט אלס שריט פון א וויכטיגער בעדייטונג.

יוד. קאלא וועגען די זאדע-וואסער-געוועלבער.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). די יודישע קאלא האט אריינגע-טראגען א דרינגענדיגען פארשלאג אין סיים וועגען דער לעצטער פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזי-דענט בנוגע דעם האנדעל מיט זאדע-וואסער און פרוכטען.

אינ׳ם פארשלאג ווערט אנגעוויזען, אז די פעראָרדנונג אפען צו האלטען די געוועלבער פון זאדע-וואסער איז געשטיצט אויף א טעות, און עס ווערט פערלאנגט אויפצוהאלטען די דאזיגע געוועל-בער ביז 12 א זייגער אוונד.

די נעכטיגע זיצונג פון סיים.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). די היינטיגע זיצונג פון סיים האט זיך נישט לאנג פערצויגען. מארשאלעק דאשינסקי האט זיך שטארק בעמיהט וואס גיכער צו ערלעדי-גען אלע לויפענדע ענינים. א גאנצע רייה פאר-שלאגען זענען איבערגעגעבען געווארען אין די קאמיסיעס.

דאגעגען איז ערלעדיגט געווארען די פראגע וועגען די פראצעסען וואס זענען פערפיהרט גע-ווארען געגען א רייה דעפוטאטען.

א חוץ געגען די דעפוטאטען זאגונאווסקי (ווייסרוסישע הראמאדע) און גרעצקי (סעלראב) זע-נען אבגעשטעלט געווארען די פראצעסען געגען אלע דעפוטאטען.

די קומענדיגע זיצונג פון סיים וועט פארקו-מען דעם 15-טען מאי.

פריינדשאפטס-טראקטאט

צווישען אמעריקא און דייטשלאנד

נ י י - י א ר ק 24 (א.וו.) אין די נאהענטסטע טעג וועט צווישען די פעראייניגטע שטאטען און דייטשלאנד אונטערגעשריבען ווערען א טראקטאט פון פריינדשאפט און ארביטראזש לויט׳ן מוסטער פונ׳ם טראקטאט, וועלכער איז געשלאסען געווארען צווישען די פעראייניגטע שטאטען און פראנקרייך.

א סעקוועסטראציע אויף א הון מיט א האן.

פון ווילנע איז מען מודיע: דער יודישער שניידער שמואל ריט, סובאטש גאס 29 אין ווילנע דערצעהלט וועגען אנ׳אויסערגעוועהנליכע סעקווע-סטראציע, וועלכע זעהט אפשר אויס אביסעל קא-מיש אבער איהם, שמואל ריט׳ן, האט זי געשטעלט אין א באמת אומאנגענעהמע לאגע.

די געשיכטע איז אזא:

די טעג איז ארויס פון שפיטאל שמואל ריטס פרוי און ריט האט בעקומען פאר זיין קראנקער פרוי בתוך מתנה א הון מיט א האן.

מאכט זיך, אז דעם 20-טען ה. ח. קומט צו שמואל ריט׳ן א סעקוועסטראטאר פון מאגיסטראט וואו ער קומט פאר 3 יאהר לאקאל-שטייער און נישט געפינענדיג וואס אפצושרייבען, שרייבט דער סעקוועסטראטאר אפ די הון מיט׳ן האן און בע-שטימט די ליציטאציע אויפ׳ן 11-טען מאי.

— היינט וואס זאל איך טון טענה׳ט ריט, איך בין א יוד אנ׳ארימאן, אויסהאלטען די הינער קאסט מיך טעגליך 50 גראשען און שחט׳ען די הינער טאר איך נישט. בלייבט מיר איבער בלויז נעהמען די הינער און זיי ארײנווארפען אין מאגיסטראט.

צו דער פערלאבונג פון אונזער פריינד און חבר

וואלף שפייער

מיט פרל. טעמא ראזענמאן

ווינשען פיל גליק

פינקוס וויינטרויב,
ש. קופערמאן און פרוי.

„הילף, הילף, אלץ איז פערלוירען!“

דער מורא'דיגער חורבן פון דער ערד-ציטערניש אין קארינט.

לאנדאן, 24 (אטע) פונאטען איז מעו מוריע, אז פון די 8000 הייזער אויף קארינט זענען 7500 צושטערט געווארען פון דער ערד - ציטערניש, די איבריגע 500 הייזער דראהען איינצופאלען, די ארומיגע דערפער זענען פערוואנדעלט געווארען אין חורבות, פון מאלטע זענען אוועק קיין קארינט ענגלישע טארפעדא- און סאניטאר-שיפען, כדי צו העלפען די פערוואונדעטע.

לאנדאן, 24 (אטע) די פערהעלטנישמעסיג קליינע צאהל מענשליכע קרבנות. אויף קארינט ביי 7500 חרוב געווארענע בנינים ערקלערט זיך דערמיט, וואס איידער די הייזער זענען איינגעפאלען, האבען זיך געפיהלט עטליכע שטארקע אויפטרייסלונגען, אזוי אז די בעפעלקערונג האט בעוויזען בעצייטענס צו אנטלויפען פון די הייזער.

דער שאדען פון דער ערד-ציטערניש בעטרעפט העכער 15 מיליאן דאלאר, דיו דערפער ביים איסטמישען קאנאל זענען פערניכטעט, דער קאנאל איז אינגאנצען צושטערט.

אטען, 24 (ספ. טעל.) בעת דער ערד-ציטערניש זענען אין פערשידענע ערטער אויף קארינט אויסגעבראכען מורא'דיגע שרפות, וואהרשיינליך צוליב דעם, וואס עס האבען געפלאצט די גאז-רויהרען. אין פארט האבען די אויפגעבראזטע כוואליעס נעווארפען איין שיף אויף דער צווייטער, צוליב וואס פיל שיפען זענען צושערינט געווארען און זענען אונטערגעגאנגען, אין קוראנט לוטראקען זענען אלע גרויסע האטעלען צושטערט געווארען בלויז אין דעם ארט בעטרעפט די צאהל דער'הרג'עטע 65 פערזאן.

די לעצטע דעפעשע פון קארינט איז געווען: „הילף, הילף, אלץ איז פערלוירען!“ די דאזיגע דעפעשע האט געשיקט דער טעלעגראפיסט, וועלכער איז באלד נאכדעם אומגעקומען אונטער די חורבות פון פאסט-אמט.

פיל זעלנער זענען אומגעקומען אין די קאזאר-מעס.

וויען, 24 (ספ. טעל.) די פאלגען פון דער צווייטער ערדציטערניש אין פיליפאפאל זענען שרעקליכע. ווי מ'האט לכתחילה געמיינט. די בעפעלקערונג איז שוין געהאט צוריקגעקומען אין די פערלאזטע הייזער, כדי צו ראטעווען דאס איבערגעבליבענע האב און גוטס, אבער גראד דעמאלט האט זיך דערהערט א מורא'דיגער קראכען, ווי ס'וואלטען אויסגעשאסען אהן א שיעור הארמאטען, און די גאנצע שטאט איז געווארען אויסגעגליכען מיט דער ערד. אייגע פון די רייכסטע שטעט אין באלגאריען האט אויפגעהערט צו עקזיסטירען.

פאגראם אויף יודען אין ליטא.

ווילנא 24 (ספ. טעל.) די היגע צייטונגען מעלדען פון דער ליטווישער גרעניץ, אז געהיימע נאציאנאליסטישע ליטווישע ארגאניזאציעס האבען איינגעארדענט א פאגראם אויף דער יודישער בעפעלקערונג. עס זענען צושלאגען געווארען יודישע געוועלבער פיל יודען זענען ערנסט פערוואונדעט געווארען, די ליטווישע פאליציי איז געווען הילפסלאז.

שוץ פאר נאציאנאלע מינדערהייטען.

זיצונג פון דער עקזעקוטיוו.

בערלין, 24 (ספ. טעל.) דא זענען פארגעקומען די זיצונגען פון דעם עקזעקוטיוו פון דער קאנפערענץ פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין גענף. מצד די יודען האבען זיך אין די זיצונגען בעטייליגט: לעא מאצקין, די דעפוטאטען גרינבוים ד"ר רייך און פארבשטיין, ד"ר מארגאליעס פון טשעכאסלאוואקיען, און ד"ר נחום גאלדמאן אלס פערטרעטער פון ראבינער סטיפען וויז. עס איז ארומגערעדט געווארען די לאגע פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין פערשידענע לענדער. עס איז בעשלאסען געווארען צו קאארדינירען די טעטיגקייט פון דעם עקזעקוטיוו מיט דער טעטיגקייט פון די ארגאניזאציעס צו פערטיידיגען די רעכט פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, וועלכע עקזיסטירען אין אייראפא און אין אמעריקא. אלס געשעפטספיהרער פון דער עקזעקוטיווע איז אויסגעוועהלט געווארען ה' לעא מאצקין און אלס איהר שטענדיג זיץ-ארט איז בעשטימט געווארען בערלין.

געווידמעט זיין קערפער דער וויסענשאפט.

דער פערשטארבענער יודישער כירורג פערווערט זיינע קינדער צו פערלאזען ארץ-ישראל.

ירושלים, (יט"א) דער בעריהמטער יודישער כירורג פראפ. דאלושאנסקי, וואס איז די טעג געשטארבען אין ארץ-ישראל, האט אין זיין צואה פערשריבען זיין קערפער דעם מעדיצינישען פאקולטעט פון ירושלים'ער אוניווערזיטעט אויף וויסענשאפטליכע פארשונגס-צוועקען. אין הסכם מיט דער צואה פון פראפ. דאלושאנסקי וועלען זיינע זיהן און טעכטער, וועלכע וועלען פערלאזען ארץ-ישראל, פערלירען דאס רעכט איהם צו ירש'ענען.

אין אמעריקא איז לייכטער צו זאמלען!

א מיליאן דאלאר איידער אין ענגלאנד — טויזענד פונט.

לאנדאן (י.ט.א.) אויף דער זיצונג פון עקזעקוטיוו קאמיטעט פון דער פעדעראציע פון די יודישע הילפס-ארגאניזאציעס אין ענגלאנד האט דער פארזיצער פון דער פעדעראציע ד"ר יאכעלמאן רעפערירט וועגען דער הילפס-טעטיגקייט אין אמעריקא און ענגלאנד. דר. יאכעלמאן האט ערקלערט, אז נישט קוקענדיג אויפ'ן ווירטשאפטליכען קריזיס, וואס לאזט זיך לעצטענס שפירען אין די פעראייניגטע שטאטען איז דאך לייכטער צו זאמלען אין אמעריקא א מיליאן דאלאר איידער אין ענגלאנד 1000 פונט.

דר. יאכעלמאן האט שטארק געלויבט די טעטיגקייט פון אמעריקאנער „דזשאינט“. דר. יאכעלמאן האט אויך אונטערהאנדעלט מיט דער פעדעראציע פון די אוקראינישע יודען אין ניו-יארק וועגען קאארדינירען די טעטיגקייט מיט דער פעדעראציע פון די הילפס ארגאניזאציעס אין לאנדאן.

די מאגדעבורגער דרייפוסיאדע

א יוד אומשולדיג פערדעכטיגט אין מארד.

בערלין, 24 (יט"א, טעלעגראפיש). אין היגען קאמער-געריכט האט זיך היינט אנגעהויבען דער סענסאציאנעלער דיסציפלינארער פראצעס געגען די געריכטס-בעאמטע קעהלינג און האבעראן, וועלכע האבען ארגאניזירט די מאגדעבורגער דרייפוסיאדע און מיט דער הילף פון מערדער שרעטער ארויפגעווארפען די שולד פאר א מארד אויף דעם יודישען אינדוסטריעלער לעפאלד האאז. די אנגעקלאגטע ווערען בעשולדיגט אין טענדעציעזען פיהרען די אויספארשונג, אונטערגראבען דעם אויטאריטעט פון דער יוסטיץ. וואס האט דערפיהרט צו א געוואלדיגער פרעסע-קאמפאניע געגען דער פרייסישער רעגירונג.

נאכ'ן אדורכלייענען דעם בעשולדיגונגס-אקט האבען די בעשולדיגטע געפרובט צו בעגרינדען זייער האנדלונג. זיי האבען זיך אבער דערנאך געמוזט מודה זיין, אז ס'איז נישט געווען קיין שום גרונד צו בעשולדיגען האאז'ן אין אויספיהרען דעם דערמאנטען מארד.

צואה פון א יודישען פילאנטראפ אין קאנאדע

סער מארטימער דעווים האט פערשריבען ריזיגע סומען אויף וואוילטעטיגע צוועקען.

מאנטרעאל (י.ט.א.) דא איז איצט פערעפענטליכט געווארען די צואה פון בעקאנטען יודישען אינדוסטריעלער און פילאנטראפ אין קאנאדע סער מארטימער דעווים, וואס איז נישט לאנג געשטארבען אין קאן. דער פערשטארבענער האט אין זיין צואה פערשריבען 100,000 פונט לטובת דער פעדעראציע פון די יודישע וואוילטעטיגע געזעלשאפטען אין דעם פערבאנד פון דער יודישער יוגענד. אין דער צואה ווערט אויך געזאגט, אז נאכ'ן טויט פון דער פרוי און זיהן פון פערשטארבענעם פילאנטראפ דארף 75 פראצ. פון זיין גאנצען פערמעגען בעשטימט ווערען אויף צו בויען א גרויסארטיגען שפיטאל אין מאנטרעאל פאר אלע איינוואוינער אהן אונטערשיד פון ראסע און רעליגיע. די איבריגע 25 פראצ. פון זיין פערמעגען דארפען פערטיילט ווערען א העלפט דער יודישער פילאנטראפישער פעדעראציע און א העלפט די נישט עקסקלוזיווע וואוילטעטיגע געזעלשאפטען פון דער פראווינץ קוועבעק. דאס פערמעגען פון דעווים'ן בעטרעפט אנ'ערך 20 מיליאן פונט.

א משוגעים-שטאט

וויל מען בויען פאר ווארשא.

ווארשא, 24 (טעלעפאניש). אונטער'ן פארזיץ פון לאווניק קאראלעווסקי איז פארגעקומען א זיצונג פון דער שטאט-ראט-קאמיסיע, וואס פערנעהמט זיך מיט'ן איינארדנען א קאלאניע פאר ווארשאווער משוגעים.

לויט די סטאטיסטישע ידיעות איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ווארשא איז ממש פערפלייצט פון משוגעים, וועלכע וואלגערן זיך אין די גאסען אהן שוץ און אויפזיכט. כדי צו בעשיצען די דאזיגע אומגליקליכע איז נויטיג אויפצובויען א גאנצע קאלאניע פאר מינימום 1000 קראנקע.

די אנוועזענדע פסיכיאטרען אויף דער זיצונג האבען פעסטגעשטעלט, אז די נייע אנשטאלט, וואס דארף אויפגעבויט ווערען מוז זיין פעראייניגט מיט א פערמע, ווייל דאס איינציגע ראציאנעלע היילמיטעל פאר גייסטיג-קראנקע איז די ארבייט אויפ'ן פעלד און אין גארטען.

אין דער דיסקוסיע האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז א שפיטאל אין אזא מאסשטאב ווי עס וויל די קאמיסיע איז אונמעגליך אזוי שנעל צו שאפען, ווייל די שטאט האט נישט די נויטיגע מאטעריעלע מיטלען. צוליב דעם אבער, וואס אין די ביידע שפיטעלער פאר גייסטיג-קראנקע איז שוין נישטא קיין פלאץ פאר נייע קראנקע, איז בעשלאסען געווארען דערווייל אויסצובויען א שפיטאל פאר „רוהיגע“ קראנקע און אין משך פון דער צייט רעאליזירען דעם גרויסען פלאן.

א הארבע קשיא פאר'ן ווארשאווער ראבינאט.

ווארשא, 24 (טעלעפאניש). אין ווארשאווער ראבינאט דארף די טעג פארקומען א סעסיע פון אלע ראבינאט-פארשטעהער, כדי צו בעהאנדלען אנ'אונגעוועהנליכען ענין.

די געשיכטע שטעלט זיך פאר אזוי: מיט לערך 2 וואכען צוריק איז אין ווארשא געשטארבען א רייכער אסימילאטאר, נאדעלהאפט. אין עטליכע טעג ארום האט דעם פערשטארבענעמס פאמיליע געקויפט א פאמיליען-גרוב אויפ'ן גענשער בית-עלמין. איצט האט זיך די פאמיליע געווענדעט צו דער קהלה פערוואלטונג מיט דער ביטע, מען זאל ערלויבען אויסגראבען דעם מת און איהם איבערטראגען אין פאמיליען-קבר.

די קהלה פערוואלטונג האט אבגעשיקט די קרובים פון פערשטארבענעם צום ראבינאט, וועלכער זאל ארויסזאגען זיין מיינונג. ווי געזאגט, איז אויך די אלמנה זעהר קראנק און אויף איהר געזונד-צושטאנד וואלט געווירקט זעהר שלעכט, ווען זי זאל זיך דערוויסען, אז דער מאן איהרער ליגט נישט אין פאמיליען-קבר,

אויף א פאר-בעראטונג פון עטליכע רבנים, האט הרב ר' שלמה דוד כהנא פארגעלעגט דער פאמיליע צו ווארטען אלענפאלס ביז נאך די שלשים

שפאט ביליג!

גרויסער שטרימף-פערקויף

זיידען-פלאר, פילדעקאס, וואש-זיידע, קונסט-זיידע, פערשיד. שקארפעטען, הענדשקעס אין אלע סארטען, ווי אויך זעמטליכע גאלאנטעריע-ווארען עמפפעהלט צו קאנקורענץ פרייזען דאס נייע רעפ ענטע שטרימף- און גאלאנטעריע-געשעפט אויף

פאלודניאווא 15, פראנט. געוו לב

געדענקט דעם אדרעס! רעיעלע בעהאנדלונג!

קאלאניאל-קליינהענדלער-פעראיין, צעגעלניאנא 15

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז עס איז שוין ארויס דער

צעננִיק № 5 מיט נייע פרייזען אויף מעהל און צוקער. דערמיט ווערט דער צעננִיק № 4 ערקלערט פאר אונגילטיג. כדי אויסצומיידען פראטאקאלען איז ראטזאם, וואס שנעלער זיך צו בעזארגען מיט'ן נייעם צעננִיק. די פערוואלטונג.

הילפס-פעראיין „תומכי אורחים“

18 פאמארסקא 18.

מארגען, דאנערשטאג, דעם 26-טען ד. ח., 7.30 א זייגער אין אוונד קומט פאר א גרויסע

ארגאניזאציאנס-פערזאמלונג

צו ארגאניזירען דעם

אבצייכנונגס-טאג,

וואס מיר ארדנען איין מאנטאג, דעם 30-טען ד. ח.

מיטגלידער און סימפאטיקער, קומט מאסענווייז אויף דער פערזאמלונג.

איינשרייבען, אנטיילצונעהמען אין דעם בלימעל-טאג, קען מען זיך שוין פון היינט אן.

די קאנצעלאריע איז אפען פון 11 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אוונד.

784

די פערוואלטונג.

קינא „MIMOZA“

178 קילינסקי 178

נור פאר דערוואקסענע! פון דינסטאג, דעם 24-טען אפריל ד. י. ערשטע סענסאציע!

הענדלער מיט לעבעדיגע סחורה

די שקלאפין פון ריא-דע-זשאנייראַ (אין די מלינות פון שאנד און אויסגעלאסענהייט)

:-:-: גרויסע ערשטע סענסאציאנעלע דראמע אין 10 גרויסע אקטען. :-:-:

— אין די — הויפטראלען: Albert Steinrück, Vivian Gibson, Sury Vernon, Ernest Deutsch

אנהויב אין געוו. טעג 5 א זייגער, שבת 4 א זייגער, זונטאג 3 א זייגער.

לאָדז. 25 אַפּריל 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 25 אַפּריל 1928

באַלגאַריען—דאָס אומגליקליכע לאַנד

אויף וועלכע די נאַטור האָט אויסגעלאָזט איהר צאָרן.

אַלזאָ מיר קעהרען צוריק צו דעם „ותרעד הארץ" און געשעהען איז עס דאָס מאָל אין בולגאַריען.

נישט בעשערט דער אָרימער מלוכה קיין מנוחה זי האָט אויסצושטעהן צרות פון איהרע האַרציגע שכנים: דעם גרעק און דעם טערק פון איין זייט און יוגאָסלאַוויען מיט רומעניען פון דער צווייטער, וועלכע זוכען נור ווי אַרום איהר אָבצוטון עפּיס אַ שפּיצעל; נישט גענוג, וואָס זי האָט נאָך עד היום נישט געקאָנט זיך שטעלען אויף די פיס און זיך אויסהיילען פון די שרעקליכע וואונדען, וואָס זענען איהר פערבליבען אַלס רעזולטאַט פון דער וועלט-מלחמה — איז אויף איהר נאָך געפאַלען אַ שטראָף פון הימעל אַ שטאַרקע ערד-ציטערניש.

איינע פון די געפעהרליכסטע קאַטאַסטראָפעס, וואָס קענען פּאַסירען מיט מענשען און לענדער.

מיר די בעוואוינער פונ׳ם אַלטען אָפּגעקיהלטען טייל פון אונזער קאָנטינענט, וואָס ווערען געוואויר וועגען די ערד-ציטערנישען נאָר פון די צייטונגען, וואָס האָבען נאָך נישט בייגעוואוינט דעם „רעש-הארץ", מיר וועלען קיינמאָל נישט קענען בעגרייפען, ווי שרעקליך די דאָזיגע דערשיינונג איז מיר וועלען זיך נישט קענען געהעריג אויסמאָהלען, ווי מורא׳דיג איז די פּלאָג פון ערד-ציטערניש, מיר וועלען זיך נישט קענען איינפילען אין דעם טראַגיזם פון די מענשען, וואָס פערלירען דעם פונדאַמענט פון אונטער די פיס, וואָס הייזער פאַלען זיי איין איבער די קעפּ, וואָס לויפען אַרום פערווירט, פערטומעלט און זוכען אַן אָרט, וואו זיך צו שיצען אַ „מקום מקלט" ס׳לעבען צו ראַטעווען און קענען אַן אָרט נישט געפונען.

שטעלט אייך פאָר: עס ליגט פאַר אייך אַ שטאָט, אַ שעהנע, אַ גרויסע, אַ פּראַכטפולע געבייודעס, הערליכע פּאַלאַצען, טויזענדער הייזער... און אָט פּלוצים גיט די ערד אַ ציטער, אַלץ הויבט זיך אָן טרייסלען. עס ענטשטעהט אַ יאָמער, אַ רעש, פון טויזענדער הערצער, דרינגט אַרויס אַ משונה׳דיג געשריי... און אין אַ פּאָר מינוט שפּעטער זעהט איהר שוין נישט קיין שטאָט, נישט קיין געבייודע, נישט קיין פּאַלאַצע, נאָר חורבות׳ן אַלץ איז איינגעפאַלען, און מענשען — נישט מענשען, נאָר ווילדע חיות לויפען, יאָגען ס׳ווערט אַ מהומה...

אָט אַזעלכע איז ערשט נישט לאַנג פאָרגעקומען און האָט זיך אין די לעצטע טעג פון דער פערגאַנגענער וואָך איבער׳גע׳חזר׳ט אין בולגאַריען, זי האָט געליטען פון ערד-ציטערניש, וואָס ווערט פערעכענט צווישען די גרעסטע און שרעקליכסטע, וועלכע זענען אין די לעצטע יאָהרען פאָרגעקומען.

„ויד ד׳ היתה בבולגריה"...

עפּיס אַ פאַטאַלער גורל פערפאָלגט זי תיכף פונ׳ם אָנהויב פון איהר קיום און ס׳געהט איהר בכלל שלימזול׳דיג צו, אפשר דערפאַר, ווייל זי איז אַ יולד מלחמה, אַ הוצאה פון אַ קריג צווישען רוסלאַנד און טערקיי.

פון דער היסטאָריע איז בעוואוסט, אַז אין 18-יאָהרהונדערט הויבט זיך אָן די ירידה פון טערקיי, וועלכע איז ביז איצט געווען אַ ריזיגע מאַכט דורך פערשידענע מלחמות וואָס זי האָט געפיהרט איז זי זעהר אָבגעשוואַכט געוואָרען. אינ׳ם יאָהר 1877 האָט זי זיך פערוויקעלט אין אַ קריג מיט רוסלאַנד, פון וועלכען זי איז אַרויס בשן ועין. זי האָט געכאַפּט מורא׳דיגע קלעפּ און האָט דעריבער געמוזט בבושת-פנים אָננעמען אַלע בעדינגונגען, וואָס מ׳האָט איהר דיקטירט — זי האָט געמוזט בעצאָהלען פאַר צער, רפוי, שבת בושת... ס׳האָט אַפילו געדראָהט איהר אין גאַנצען אַרונטערצופאַלען אונטער דער רוסישער השפעה.

די דאָזיגע מעשה האָט אָבער נישט געשמעקט ענגלאַנד, וועלכע האָט למען דעם „פּאָליטישען גלייכגעוויכט" נישט געטאָרט דערצו דערלאָזען. איז זי טאַקע אַריינגעשפּרונגען אין מיטען: „גם אני בחלומי", איך האָב אויך אַ שטיקעל רעדע, „ס׳טייטש — האָט געטענה׳ט רוסלאַנד — וואָס פאַר אַ חלק האָסטו די אין דעם עסק, ס׳איז דאָך אַ קלאָרע זאַך את הצדק, ווייל ידי עשתה לי, איך האָב דאָ מיט מיין אייגענע כוחות אָבגעהאַלטען אַ נצחון". ס׳האָבען איהר אָבער די אַלע טענה-מענות גאָר נישט געהאָלפען, ווייל ענגלאַנד האָט געכאַפּט יד אחת מיט אַנדערע אייראָפּעאישע גרויס-מאַכטען און מ׳האָט זיך בשותפות אַ נעהם געטאָן לערנען די סדרה מיט׳ן רוסישען בער.

הקיצור: רוסלאַנד האָט געמוזט איינגעהען אויף אַ פּשרה און שליסען אַ טראַקטאַט מיט די גרויסע מלוכות אין בערלין, 1878, לויט וועלכע אויף אַ טייל פון דער באַלקאַנישער טעריטאָריע, וואָס זי האָט דעראָבערט אויף טערקיי, ענטשטעהט אַ בעזונדערע מלוכה. בולגאַריען. דעם צווייטען חלק פון דער דאָזיגער טעריטאָריע האָט מען פערטיילט צווישען אַנדערע באַלקאַנישע מלוכות אַלס אַ מין „לא ירחץ" געלד, פונדעסטוועגען האָט נאָך רוסלאַנד אויך אָבגעלעקט אַ פּעט ביינ־על, ווייל עס זענען צוגעפאַלען גרויסע שטחים ערד אויף וועלכע עס געפונען זיך גרויסע מינעראַלע אוצרות.

מיר קעהרען אָבער צוריק צו בולגאַריען. ווי מיר זעהען אַלזאָ איז זי נאָך אַ גאָר יונגע מליכה און אַלס אַזעלכע איז זי אַריין אין דער משפּחה פון די באַלקאַנישע מלוכות, זי האָט תיכף אַרויסגעוויזען, אַז זי נעמט זיך צו דער זאַך גאַנץ ערנסט שוין אין די ערשטע פּאָר יאָהר פון איהר עקזיסטענץ האָט זי אָנגעהויבען שפּילען אַ וויכטיגע ראָלע אויפ׳ן באַלקאַן. זי האָט קודם כל געשטרעבט צו בעקומען אַ פולע זעלבסשטענדיגקייט, ווייל אויפ׳ן סמך פונ׳ם בערלינער טראַקטאַט האָט זי נאָך אַזאַ זעלבסשטענדיגקייט נישט פערמאָגט. מחמת דער בולגאַרישער הויך-פירשט איז געווען אָפּהענגיג פונ׳ם סולטאַן. זי האָט דאָס דערגרייכט אין יאָהר 1908, אין וועלכען פערדינאַנד, דער הויך-פירשט, האָט אָנגענומען דעם טיטעל קעניג „וישם כתר מלכות בראשו" און האָט פּראָקלאַמירט בולגאַריען אַלס אַ פרייע אונאָבהענגיגע מדינה.

אָבער זייט דאַמאָלט האָט זיך איבערגעדרעהט דאָס רעדעל.

אין יאָהר 1912 האָבען די באַלקאַנישע לענדער געשלאָסען אַ געמיינזאַמען בלאָק געגען טערקיי, כדי איינגאַנצען זי אַרויסצויאָגען פון אייראָפּאַ, ס׳האָט זיך צעפלאַקערט אַ בלוטיגער קריג. די גרעסטע גבורות האָט בעוויזען בולגאַריען, וועלכע האָט איינגענומען אַדריאַנאָפּאָל, נאָך אַ לאַנגער און שווערער בעלאַגערונג. ווי אָבער די פערבינדעטע איהרע דער יון מיט סערב, האָבען זיך אַרומגעזעהען, אַז זי איז „עולה לגדולה", אַז זי הויבט אָן ווערען די טאָן-געבעריק אינ׳ם באַלקאַנער קאָנצערט האָבען זיי אויסגעדרעהט דעם דישעל און זיך געווענדעט געגען איהר. העלדיש האָט בולגאַריען געקעמפט געגען די פרישע שונאים, זי האָט זיך מוטיג געוועהרט; ווען אָבער רומעניען, וואָס האָט צוגעזאָגט צו זיין נייטראַל, האָט זיך אויך אַריינגעמישט האָט זי שוין געמוזט קאַפּיטולירען. זי האָט דעם גאַנצען ריוח, וואָס איז איהר פערבליבען פון דער פריהערדיגער מלחמה געמוזט אָוועקגעבען די ויגער און דערצו נאָך צוצאָהלען אַ היבש ביסעל מזומנים.

אויף איהר, אויף בולגאַריען, איז געוואָנט געוואָרען: „רעותיה בגדו בה".

פון דער וועלט-מלחמה איז איהר אויך קיין כבוד נישט צוגעקומען זי האָט זיך אָנגעשלאָסען צו די צענטראַל מלוכות און צוזאַמען מיט זיי געשלאָגען, גע[illegible] מכות רצח. און שוין אַפילו איצט, נאָך דעם וועלט-קריג, האָט זי אויך נישט קיין רוה. אָט, האָט זי ערשט מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק געוואַגט צו זינגען און צו זאָגען פון דעם [illegible], אָט איז ערשט נישט לאַנג געשלאָסען געוואָרען צו געהיימען אָבמאַך צווישען רומעניען און גריכענלאַנד. געווענדעט געגען איהר שוין נישט בעשערט איהר קיין רוהיגע מינוט.

צו די אַלע גליקען קומט נאָך אַן ערד-ציטערניש

פיליפּאָפּאָל — אַזוי זאָגען די טעלעגראַמען — איז חרוב געוואָרען. נאָהנט דריי טויזענט הייזער זענען דאָרט איינגעפאַלען. הונדערטער טויטע, טויזענדער פערוואונדעטע. גאַנצע שטחים זענען אַרומגענומען געוואָרען פון דער מורא׳דיגער קאַטאַסטראָפע. לאַנג וועט דויערן ביז די דאָזיגע וואונדען וועלכע די נאַטור אַליין האָט איהר געמאַכט, וועלען אויסגעהיילט ווערען.

זאָל זיך שוין דער אויבערשטער אויף איהר מרחם זיין! זאָל שוין נעמען אַ סוף צו איהרע צרות!

ש. ט.

די וואַהלען אין פראַנקרייך

פון דעם ביז-איצטיגען וואַהל-רעזולטאַט זעהט זיך נאָך נישט בולט אַרויס די פיזיאָנאָמיע און פּאַרטיי-בעשטאַנד פון דעם קומענדיגען פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט, מחמת בלויז אין 175 קרייזען איז אויסגעפאַלען אַן׳אַבסאָלוטע מעהרהייט, און דערמיט אַליין זענען די וואַהלען דורכגעפיהרט. אין 427 קרייזען איז צו אַן׳ענטגילטיגען רעזולטאַט נישט געקומען און די קאָנקורירענדע קאַנדידאַטען מוזען אונטערפאַלען צו גענויערע וואַהלען, וואָס זענען בעשטימט אויפ׳ן קומענדיגען זונטאַג. אַלזאָ, ערשט דאַן וועט מען קענען ממשות׳דיג אָפּשאַצען די כּוחות-פערהעלטנישען פון די פּאַרטיי-גרופּירונגען, און אַרויסזאָגען השערות וועגען מעגליכע קאַבינעט-קאָמבינאַציעס.

אַלענפאַלס אָבער קאָן מען זיך שוין פון דעם איצטיגען רעזולטאַט משער-זיין וועגען די איצטיגע שטימונגען אין פראַנקרייך. אַנשטאָט די פאָרויסגעזעהענע ווענדונג אויף לינקס, פיהלט זיך, פערקעהרט, אַ ווענדונג אויף רעכטס. די רעפּובליקאַניש-דעמאָקראַטישע אוניע, וועלכע האָט ביי די פריהערדיגע וואַהלען דערגרייכט 96 מאַנדאַטען, פערמאָגט שוין איצט איהרע 72 מאַנדאַטען, און די צאָהל וועט דאָך אודאי בעדייטענד פערגרעסערט ווערען ביי די גענויע וואַהלען. די סאָציאַליסטען האָבען זיך לעת עתה דערשלאָגען צו 16 מאַנדאַטען. אמת, זיי האָפען אויך שטאַרק אויף די צוגאָב-וואַהלען, אָבער אַז זיי זאָלען דערצילען צו זייער פריהערדיגער קראַפט — צו 140 דעפּוטאַטען איז אַ קנאַפּע האָפנונג. זיי האָבען געליטען אַ דורכפאַל — אַ מעהר סענסאַציאָנעלען, ווי אַ פּאַקטישען. דער אָנפיהרער זייער לעאָ בלום איז לעת עתה נישט אויסגעוועהלט געוואָרען, און ער וועט זיך דאַרפען בעמיהען אַדורכצוגעהן ביי די צוגאָב-וואַהלען, אויב ער וועט חשק האָבען צו זיין אין פּאַרלאַמענט.

אַזאַ צופאַל איז אַ זעהר אונאָנגענעהמער סיורפּריז פאַר אַן׳אָנפיהרער פון אַ גרויסער דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, און ווערט אַפילו אויסגעטייטשט, ווי אַ קאָמפּראָמיטאַציע. ווערט טאַקי דעריבער פערשפּרייט אַ ווערסיע, אַז בלום האָט בדעה זיך אָפּזאָגען פון צו זיין אָנפיהרער פון דער פּאַרטיי.

אין אַלגעמיין דאַרף קאָנסטאַטירט ווערען דער פּאַקט, אַז די איצטיגע וואַהלען האָבען ווייט נישט געוועקט די גרויסע פּעראינטערעסירונג, וואָס די פריהערדיגע. יענע וואַהלען האָבען געזאָלט דעצידירען אין דער אינערליכער און אויסערליכער פּאָליטיק פון פראַנקרייך. איצט אָבער ווייסט מען קלאָהר, אַז די איצטיגע רעגירונג וועט זיך אַלענפאַלס איינהאַלטען, און אַז איהר פּאָליטיק וועט אין איהרע גרונד-ליניעס נישט געענדערט ווערען. מען קאָן שוין איצט כמעט זאָגען אויף זיכער, אַז די שטעלונג פון דער רעגירונג און דעם איצטיגען פּרעמיער וועט זיך נאָך מעהר פערפעסטיגען.

מיט פיר יאָהר צוריק האָט מען אין אייראָפּאַ און אין פראַנקרייך גע׳ספק׳ט צי וועט די אָקופּאַציע פון רוהר-געביט איינגעהאַלטען ווערען און ווי אַזוי וועט זיך געשטאַלטיגען די פראַנצויזישע פּאָליטיק אין בעצוג צו דייטשלאַנד. נאָכ׳ן אָננעהמען דאַוועס׳עס פּלאַן און נאָך לאָקאַרנאָ האָבען די דאָזיגע ספקות אויפגעהערט צו עקזיסטירען. אין דער דאָזיגער הינזיכט זענען נישט פאַרהאַן קיין חילוקי-דעות צווישען פּואַנקאַרע׳ן און בריאַנ׳ען אָדער אַפילו העריאָ׳ן. ס׳איז אפשר דאָ בלויז אַן׳אונטערשיד אין דער אויפפאַסונג פון שנעלקייט און נישט וויכטיגע פּרטים.

וואָס שייך דעם אינערליכען הויפּט-פּראָבלעם — דעם סדר׳ן פון דער פינאַנץ-פראַגע האָט פּואַנקאַרע אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען זיג און געוואונען די אָנערקענונג פון זיינע קריטיקער און געגנער אַפילו. צווישען די פּראַנטוואָרטליכע פראַנצויזישע פּאָליטיקער זענען איצט אודאי נישטאָ אַזעלכע, וואָס וואָלטען איצט געוואָלט אַראָפּוואַרפען דעם פּרעמיער און אַריבערנעהמען זיין שווערען עול אויף זיך.

הכלל, ווי ס׳איז צו זעהן, איז די איצטיגע רעגירונג אַרויס פון די איצטיגע וואַהלען אַ געשטאַרקטע.

ט. ג.

דאָס גייסטיגע לעבען

אין דער גרויסער יודישער שטאָט.

פון אַב גאָלדבערג.

דאָס יודישע ניו-יאָרק איז גייסטיג שטאַרק געוואַקסען אין די לעצטע פינף און צוואַנציג יאָהר, געמאַכט ריזיגען פאָרטשריט. מען מעג אפשר פון צוויי מיליאָן יודען פיל מעהר ערוואַרטען. גאַנץ ליטא מיט איהר מיניסטעריום, מיט איהר פּאַרלאַמענט, מיט איהרע אַלע אינסטיטוציעס, האָט דאָך נישט מעהר מענשען ווי עס פערמאָגט דאָס יודישע ניו-יאָרק. צוויי מיליאָן מענשען — עס איז דאָך נישט קיין שטאָט, נאָר אַ קליין פאָלק.

רעלאַטיוו וואָלט מען געקענט צופרידען זיין מיט דער גייסטיגער ענטוויקלונג פון דער שטאָט אין די לעצטע צוויי דריי צעהנדליגע יאָהר. ווען נישט די שרעק פאַר דער צוקונפט.

דאָס יודישע לעבען אין ניו-יאָרק איז דאָס לעבען פון אַ פאָלק. עס פערמאָגט פיל און פיל אינסטיטוציעס, פון אַן׳עכט נאַציאָנאַלען כאַראַקטער.

צוערשט די יודישע פּרעסע. מיר האָבען נאָך איצט אויך פינף טעגליכע צייטונגען מיט אַ נעזאַלדינער צירקולאַציע. די צייטונגען זענען פון פערשידענע ריכטונגען, לויט די שטימונגען און אידעען, וואָס בעהערשען די מאַסען.

מיר האָבען אָרטאָדאָקסישע צייטונגען, אַ סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע. די אַלע צייטונגען שטעהען אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז עס איז דאָ אַזאַ זאַך ווי אַ יודישע נאַציע אויף דער וועלט, וואָס איז כדאי צו קאָנסערווירען. אַפילו די קאָמוניסטען זענען אין דעם מודה, ווען אַפילו נאָר מיט אַ האַלבען מויל.

עס איז אויך דאָ אַ חוץ דער טעגליכער פּרעסע נאָך אַנדערע צייטונגען און זשורנאַלען. אמת, ווען מען קומט דערצו איז דער עסק אַביסעל געשלאָגען. מיר האָבען אין גאַנצען איינעם אָדער צוויי חודש-זשורנאַלען און צוויי, דריי וואָכענבלעטער. דאָס איז געוויס וועניג פאַר אַזאַ גרויסער בעפעלקערונג.

מיר האָבען אַלענפאַלס אַ גרויסע יודישע פּרעסע, עפּעס, וואָס איז פריהער נישט געווען.

מיר האָבען יודישע טעאַטערס אין אַלע געגענדען פון שטאָט.

עס האָבען זיך אויפגעבויט די „קאָמיוניטי סענטערס", דאָס איז עפּעס מעהר ווי דער טעמפּעל. דאָ איז מען נישט יוצא מיט דעם, וואָס די מיטגלידער קומען אָדער קומען נישט דאַווענען אַ מאָל. דאָ זענען שוין פאַרהאַן אַנדערע טעטיגקייטען. עס ווערט געשטרעבט צו שאַפען אַן׳אָנגענעהמע יודישע אַטמאָספערע פאַר דער יוגענד. דער צענטער איז אויך אַ מין יודישער קלוב פאַר זיינע מיטגלידער.

עס זענען צוגעקומען פיל תלמוד-תורה׳ס און אַפילו ישיבות, אַ נייע פּרי אויף דעם אַמעריקאַנישען באָדען. עס האָבען זיך געעפענט איינציגע סעמינאַרען, וואָס בעצוועקען צו שאַפען לעהרער פאַר דער יוגענד.

עס האָבען זיך געגרינדעט אַלערליי אָרדערס מיט אַלערליי צילען. עס איז אויסגעוואַקסען אַ שטאַרקע ציוניסטישע בעוועגונג, וואָס האָט אַ גרויסען איינפלוס אויף דעם לעבען. מיר האָבען אַ יודישען קאָנגרעס און דעם אַמעריקאַנער יודישען קאָמיטעט, צוויי וויכטיגע פּאָליטישע אָרגאַנען.

הכלל, אַ שטיקעל גייסטיגע שפע. בפרט, ווען מען פערגלייכט דעם היינט מיט דעם, וואָס איז געווען.

מיט אַלעם דעם קען מען מיט דעם גייסטיגען לעבען פונ׳ם יודישען ניו-יאָרק נישט צופרידען זיין. נישט נאָר דערפאַר וואָס עס פעהלט אַ יודישער אוניווערזיטעט, צו וועלכען לויט דער בעפעלקערונג מיר זענען בערעכטיגט, איינענטליך מעהר ווי צו איינעם, נישט דערפאַר, וואָס מיר האָבען אַפילו נישט קיין יודישע הויכשולען. נישט נאָר דערפאַר וואָס עס איז דאָ נישטאָ קיין יודישער נאַציאָנאַלער מוזעאום, קיין יודישער וויסענשאַפטליכער אינסטיטוט, נישט נאָר דערפאַר, וואָס מיר האָבען נישט קיין איין וויכטיגען וויסענשאַפטליכען זשורנאַל, קיין איין יודישע מוזיק-שולע, קיין איין וויכטיגע קאָנסערוואַטאָריע, קיין איין קונסט-מוזעאום.

נישט צוליב דעם, וואָס מיר האָבען נישט די אַלע זאַכען, וואָס מיר דאַרפען און קענען האָבען, נאָר פיל מעהר צוליב דעם, וואָס מיר זענען נישט זיכער אויך מיט דעם, וואָס מיר האָבען אַלע דאָס געפיהל אַז מיר שטעהען נישט אין אַ יודישען לעבען פאַר אַ רייכערער ענטוויקלונג, פאַר אַ המשך פאַר זריעה, וואָס דאַרף זיך צוּוואַקסען, נאָר אפשר נאָר פאַר אַן׳אָרימערער ענטוויקלונג. עס שוועבט אַ גרויסע סכנה אויף אַלץ, וואָס מיר האָבען געשאַפען ביז אַהער, ווער ווייס צי מיר וועלען קענען דערהאַלטען דאָס אַלץ ביים לעבען? עס זענען דאָ פערקעהרט, סימנים, אַז פיעלע פון די גייסטיגע זאַכען, וואָס מיר האָבען געשאַפען האַלטען אין אויסטערנעהן, אַז מען קען דערווייל נישט וויסען וואָס עס וועט פערנעהמען זייער פּלאַץ. צי עס וועט נישט בלייבען קיין חלל.

אַזוי למשל, האַלט שוין זעהר שמאָל מיט אונזער יודיש טעאַטער. די יודישע פּרעסע דריקט פּעק מיט אינטערוויוען מיט די יודישע אַקטיאָרען מיט די יודישע דירעקטאָרען מכח דעם גרונד פון דעם קריזיס, וואָס לעבט איצט איבער דאָס יודישע טעאַטער. יעדער אַקטיאָר גיט אָן אַן׳אַנדערען טעם, אַן׳אַנדערען גרונד, בעת דער גרונד ליגט אויף דער האַנד. די יודישע יוגענד געהט נישט אין יודישען טעאַטער. זי געהט אין ענגלישען. זי פּאַקט אָן די ענגלישע טעאַטערס. די יודישע יוגענד האָט

(ענדע—זעה 7־טע זייט)

Dr. RACHELA LEWI

ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקה

פּאַנסקאַ 24, טעל. 42-72

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

לאדז 24 אפריל 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז 24 אפריל 1928

25	אפריל
מיטוואך	זון-אויפגאנג 5.48
ה	זון-אונטערגאנג 5.45
אייר תרפ"ח	רעגן פון

זונטאג צוזאמענפאהר
פון די ציוניסטישע צענטראל-קאמיטעטען.

אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט טעלעפאנירט אונז:

נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען איז ענטגילטיג בעשלאסען געווארען, אז דער צוזאמענפאהר פון די ציוניסטישע צענטראל-קאמיטעטען זאל פארקומען אין לאדז. דער צוזאמענפאהר וועט זיך עפענען זונטאג, דעם 29-טען אפריל, 11 אינדערפריה, אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

איננערן-מיניסטער סקלאד-קאווסקי
אין לאדזער וואיעוואדזטווע.

(ס) שבת און זונטאג האט דער איננערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי געווילט אויף דער טעריטאריע פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע. דער איננערן-מיניסטער האט אין בעגלייטונג פון וואיעוואדע יאשטשאלט בעזוכט פיעטריקאוו, טאמאשעוו און סולעיוב.

צום בעזוך פון אפגאניסטאנער קעניג אין ווארשא.
לאדז וויל אויך האנדלען מיט אפגאניסטאן.

די גרעסערע טעקסטיל-פירמען אין לאדז האבען בעשלאסען אויסצונוצען דעם וויזיט פון דעם אפגאניסטאנישען קעניג, וועלכער קומט זונטאג קיין ווארשא, און איהם פארלעגען א גרעסערע פארטיי פון כאקי-מאטעריאלען אויף מונדירען פאר דער אפגאנישער ארמעי.

עס איז שוין אויסגעארבייט א גענויע אפערטע וועגען דער פארטיע סחורה.

עס איז כדאי צוצוגעבען, אז דער קעניג אמאנולא האט זיך שטארק פעראינטערעסירט מיט דער פוילישער אינדוסטריע, און דער בעפולמעכטיגטער מיניסטער פון דער אפגאנישער מלוכה בעזוכט לויט'ן בעפעהל פונ'ם קעניג אמאנולא, די אינדוסטריע-צענטערן פון פוילען.

אקציע פון די טעקסטיל-ארבייטער

(ס) די הויפט-פערוואלטונג פון די טעקסטיל-ארבייטער בעשעפטיגט זיך מיט דער פראגע פון קינדיגען דעם אפמאך מיט די אינדוסטריעלער און ארויסשטעלען א לוין הוספה. די דאזיגע אקציע איז שוין בעשלאסען געווארען, ס'איז אבער נאך נישט בעקאנט ווען דער אפמאך וועט געקינדיגט ווערען און ווי גרויס די הוספה-פאדערונג וועט זיין.

א גרויסע קניה פון אנ'ענגליש-רומענישער פירמע אין לאדז.

די ענגליש-רומענישע פירמע בריטאנא-ראמאנא, וועלכע איז א שטענדיגע אבנעהמערין פון דער פירמע גייער האט איצט דורך איהרע פערטרעטער בר. וואדיאיעוו איינגעקויפט א גרויסען סכום ווינטער- און דעמי-סחורות. די קניה בעטרעפט 50000 שטיק פון גייער'ס ווינטער-ארטיקלען און צייגען אויף א בעטראג פון 300 טויזענד דאלאר. די פירמע האט בעקומען 5-חדשים'דיגען קרעדיט. אין די נאהענטסטע וואכען זאל געשלאסען ווערען א ווייטערדיגע טראנזאקציע.

American Wringer-Company.

נעכטען איז אויף פיעטריקאווער 40 געעפענט געווארען דאס רעפרעזענטאציאנס-געוועלב פון דער פירמע: American Wringer-Company. אין דער פירמע וועט מען קענען בעקומען אויף די בעסטע בעדינגונגען די בעסטע וויזמאשקעס Empire ווי אויך מאשינען צו וואשען, וואס פערשפארט יעדער בעל הבית'טע דעם גרויסען טאראראם ביים וואשען מיט א וועשין, מיט א מאשין קען יעדער בעל הבית'טע אליין וואשען איהר וועש.

די האנדעלס-לאגע אין לאדז.

די פאריגע וואך איז אין

דער טעקסטיל-בראנזשע

מירער געווען א שטילע. דער אפגאנג פון זומער-ארטיקלען איז אין גאנצען לאנגער געווען א שוואכער מיטנעמירקט האט צו דעם דער קאלטער אפריל, די פויערישע בעפעלקערונג איז געוואר'ען שטארק שפארזאם, זי זאמעלט געלט אויף איינצושאפען זיך די נויטיגע דארף-ווירטשאפט און איהר קאנסומציע פאלט, דאס רופט זיך אפ, בפרט אויף דער קאנסומציע פון טעקסטיל-סחורות.

די שטעטישע בעפעלקערונג וועלכע קויפט געוועהנליך פון היינט אויף מארגען קויפט נישט קיין זומער-סחורה. דאן ווען אויפ'ן גאס איז קאלט, ס'רעגענט און שנייט. יעדער שטעקען האט אבער צוויי עקען און די אפטימיסטען כאפען זיך אן פאר'ן צווייטען זייט פונ'ם שטעקען און טרייסטען זיך דערמיט, וואס דער זומער-סעזאן וועט לענגער רויערען.

א געוויסע נאכפראגע האט מען געהאט צו פערצייכנען אויף מארערנע לייכטע בוימוואל-סחורות. סוחרים האבען זיך בעוויזען פון די קרעסען און נאליציען די טענדענץ איז ניט געווען קיין איבריג שטארקע. א מיטעלמעסיגע נאכפראגע האט געהערשט אויף

טריקאטאזש און שטרימף.

א געוויסער מאנגעל האט זיך געפיהלט אויף ווייכע און קינדערספארט-שטרימף, האבען טאקי די פאבריקאנטען געשטעלט שווערע בעדינגונגען: א טייל מזומן און די רעשט — קורצע וועקסלען. דער וואלאריזירטער צאל האט די טריקאטאזש-פאבריקאנטען אוועקגעשטעלט אין א פריווילעגירטער לאגע, זייערע ארטיקלען זענען איצט בילינגער ווי די אויסלענדישע קאנקורענץ, און אגב קען מען נישט איצט פון אויסלאנד אריינפיהרען צו פיל סחורה. די קאלטע וועטערען האבען פיל פאבריקאנטען און סוחרים ארויסגעפיהרט פון א שווערער סיטואציע, די סחורות, וואס וואלטען געבליבען ליגען ביז צום נאהענטסטען סעזאן זענען איצט אויספערקויפט געווארען.

א פולער שטילשטאנד האט געהערשט אין

גאלאנטעריע-האנדעל.

די לאגע איז דא שטארק אפהענגיג פון מאנופאקטור-מארק. ווען מ'לייזט פיל פאר מאנופאקטור לייזט זיך אויך פאר גאלאנטעריע.

א גוטע שטימונג האט געהערשט

אויפ'ן קאלאניאל-מארק.

די גרעסטע טייל סוחרים פון דער פראווינץ האט פערקויפט זייערע יו"ט זאפאסען. די פרייזען טענדענץ איז א פעסטע. אין אויסלאנד זענען די פרייזען געשטיגען און אזוי ווי אין לאנד זענען קיין גרויסע פאראטען נישטא, מוז מען זיך שוין רעכענען מיט די עקזיסטירענדע פרייזען אויפ'ן וועלט-מארק. קאווע איז געשטיגען מיט איניגע פראצענט, שוואכערער איז מיט טיי, מ'וואַרט, אז ס'זאל ביליגער ווערען און מ'מאכט נישט קיין גרויסע קניות, צוליב דעם, וואס מעהל איז געשטיגען האט זיך פערגרעסערט די פארערונג אויף רייז. די פוילישע רייז-מיהלען האבען זייערע זאפאסען אויסגעקויפט. די נייע זאפאסען וועלען אנקומען ערשט אין אנהויב מאי.

אויפ'ן תבואה-מארק

הערשט אויך א שטייגענדע טענדענץ די נאכפראגע איז גרעסער ווי דער אנבאט. אין די פאכמענישע קרייזען האלט מען, אז די ראזיגע טענדענץ וועט אנהאלטען ביז צום נייעם גערעטעניש, ווייל אין די גרעסטע אגראר-לענדער פילט זיך איצט א געוויסער תבואה-מאנגעל, און זיי קענען נישט אויספיהרען אלע בעשטעלונגען די היגע פויערים האלטען זיך אויף ארויסצוברענגען זייערע זאפאסען, רעכענענדיג, אז די פרייזען וועלען נאך שטייגען. אינטערעסאנט, אז היגע תבואה-סוחרים האבען אנגעהויבען ברענגען תבואה פון אויסלאנד.

די מעהל-פרייזען זענען ווייטער געשטיגען. די מילנער בעקלאגען זיך אבער, אז זיי ארבייטען אהן פערדינסט, ווייל די מעהל-פרייזען ענטשפרעכען נישט די תבואה-פרייזען

אין דער לעדער-בראנזשע

איז די לעצטע וואך געווען א שטארקערע נאכפראגע אויף הארטע לעדער ווי אויף ווייכע. די סבה זאל זיין דאס, וואס לעצטענס איז אריינגעפיהרט געווארען פיל פארטיגע שיך. די גארבערייבעזיצער און די שיך-פאבריקאנטען נעמען טאקי אן שריט אויף צו בעגרעניצען דעם אימפארט פון אויסלענדישע שיך, די פרייזען אויף אויסלענדישע לעדער האבען זיך געהאלטען די זעלבע.

אין דער אייזען-בראנזשע

האט אין אנהויב סעזאן געהערשט זעהר א גוטע שטימונג און די אייזענהענדלער האבען געמאכט גרויסע פאראטען. דערווייל הערשט אבער א שטילשטאנד דער סעזאן אויף לאנדווירטשאפטליכע ארטיקלען האט זיך נאך נישט אנגעהויבען. אויף בוי-ארטיקלען האבען שוין געהאט אנגעהויבען אנקומען בעשטעלונגען, נאר צוליב די שלעכטע וועטערען האבען זיי זיך אפגעשטעלט.

קליינער פעליעטאן.

דער סוד פון מסחר.

זיצען דריי עלטערע ייד'ען, פראקטישע סוחרים און רעדען צווישען זיך

איינער זאגט, — וואס איז די פעולה פון היינטיגע מסחרים, אז וויפיל איך פערמאג, האב איך עס נישט ביי זיך נאר ביי יענעם, ס'איז צווייט אין בעטבריינג.

האקט איינער דער צווייטער דעם געשפרעך, און זאגט:

— ווייספאר דאסט יענעם'ס, יענער האט ביי דיר, יענער איז אויך צווייט און צושפרייט.

מישט זיך אריין א דריטער:

— הלמאי זאל איך זאגען, איהרט וענט ביידע גערעכט. אייז דארף עס טאקי צו זיין. די וועלט פיהרט זיך גאנץ אין ארדנונג.

איך וועל איי דזאגען א משל. ווען עס קומט אן דער זומער, מיט די נייע פירות. הויבען אן די ווייבער צופערגלען איינגעמאכט'ס.

פערגלט פרוי בערנשטיין איינגעמאכטס און גיט נישט די איינגענע בני-בית אפילו צו פערזוכען. ווען עס וועלען קומען צו אונז צו נאסט די לעבינואנס — זאגט זי — וועט מען זיי מכבד זיין דערמיט.

די פרוי לעווינזאהן פערגעלט אויך איינגעמאכטס און טוט אויך דאסזעלביגע. זי גיט אויך נישט דעם מאן און קינדער צו פערזוכען. זי האלט אז עס וועלען קומען צו גאסט די בערנשטיינס, וועט זי זיי דערמיט מכבד זיין...

איז דאך אייגענטליך א קשיא, למאי דארף איינע האלטען דעם איינגעמאכטס פאר דער אנדערע, איז דאך בעסער, אז יעדע זאל זיך אויפעסען און פטור אנ'עסק!

ניין איז דאס אבער נישט קיין גאנג, יענעם'ס עסט זיך געשמאקער, מיט מעהר אפעטיט...

און אין דעם, ווי איהר זעהט — האט דער דריטער ייד ווייטער געזאגט — ליגט דער סוד פון מסחר. ווארום, אז נישט, וואלט דאך גאר קיין מסחר נישט געווען... אגב טרעפט דאך, אז איינער עסט ביים צווייטען מעהר, וויפיל יענער האט ביי איהם געגעסען...

אט אין דאס ביסעלע מעהר, וואס יענער נעהמט ליגט טאקי דער סוד פון מסחר...

שר של אש.

—:o:—

א סכסוך
צוליב קינדיגען א ארבייטער-דעלעגאט

(ב) די פירמע טאראנטשיק, גדאנסקא 80 האט געוואלט קינדיגען די ארבייט דעם דעלעגאט פון די ארבייטער צוליב זיין סכסוך מיט דעם פאבריקמייסטער. די ארבייטער האבען אבער דערצו נישט געוואלט דערלאזען און האבען ערקלעהרט א שטרייק אין דעם ענין אינטערוועניערט דער קלאסען-פעראיין.

דייטש קאפיטאל קויפט אפ די גאסלאוויצער צוקער-פאבריק.

די לעצטע צייט, אייגענטליך נאכדעם ווי פוילען האט בעקומען א הלואה פון אמעריקא, האט זיך מיטן פוילישען מארק שטארק פעראינטערעסירט דייטשלאנד.

די פעראינטערעסירונג האט זיך שוין אויסגעדריקט אין דעם איינקויפען דורך א פינאנץ-קאנסארציום די גרויסע צוקראווניע-גאסלאוויצע אין לארזער וואיעוואדזטווע.

דאס קאנסארציום, וועלכע האט ביז איצט רעפרעזענטירט נאר דעם האלענדישען קאפיטאל טרעט איצט ארויס אלס א „רייטש-האלענדיש" קאנסארציום און עס געהט איין אריין און שפיל אויפטועכליך דער רייטשער קאפיטאל, וועלכער האט אונטערנומען אנ'אינטענסיווע אקציע אויפ'ן פוילישען מארק.

אז דאס קאנסארציום פערמאגט גרויסע פינאנץ מעגליכקייטען — בעווייזט דער פאקט, אז עס האט איינגעקויפט 20 פראצענט פון אלע אקציעס פון דער ווארשאווער געזעלשאפט פון צוקער-פאבריקען, דעם פוילישען קאנצערן, וועלכער רעפרעזענטירט 20 פראצענט פון דער גאנצער צוקער-פראדוקציע אין פוילען.

עס איז נישט קיין פאזיטיווע ערשיינונג, ווייל דער אויסלענדישער קאפיטאל געהט אריין אנשטאט דעם פוילישען אין די שוין עקזיסטירענדע אונטערנעהמונגען און שאפט נישט קיין נייע. דאס ווירקט אונבערינגט שעדליך אויף דער אינערליכער האנדעלס-קאניונקטור.

—:o:—

דער סוד פארוואס זיין כלה וויל מיט איהם נישט חתונה-האבען.

אויף היפאטעטשנא 13 האט זיך עהערנעכטען אפגעשפילט א בלוטיגע ליבע-טראגעדיע.

מאריאן וועסאלי, א מעכאניק פון קאליש, וועלכער ארבייט אונטער לאדז אויף א פאסטען, האט א כלה אין לאדז, א געוויסע בראניסלאווא כרושטיעלעווסקא (היפאטעטשנא 13).

וועסאלי בעט שוין א לענגערע צייט זיין כלה זי זאל בעשטימען א טערמין פון דער חתונה, די כלה לעגט אבער אלץ אפ די חתונה.

עהערנעכטען אויפדערנאכט איז וועסאלי געקומען צו זיין כלה און געטראפען זי מיט א צווייטען יונגערמאן.

וועסאלי האט באלד פערשטאנען פארוואס די כלה לעגט אלץ אפ די חתונה. ער איז שרעקליך אויפגערעגט געווארען און געווארפען זיך אויף זיין קאנקורענט. יענער איז אבער בעצייטענס אנטלאפען.

נאך דעם אינצידענט האט דער פערצווייפעלטער וועסאלע ארויסגעצויגען פון טאש א בריטווע און זיך אונטערגעשניטען דעם האלז.

די איבערגעשראקענע כרושטיעצקא האט אלארמירט די שכנים און די פאגאטאוויע, וועלכע האט אפגעפיהרט דעם זעלבסטמערדער אין שפיטאל.

—:o:—

ווער עס בעקומט א הלואה
אויף בוי-צוועקען.

(א) אויף דער עהערנעכטיגער זיצונג פון קאמיטעט אויסצובויען די שטאט איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען געבען הלואות אויף בויען הייזער...

ס'איז בעשלאסען געווארען, אז הלואות וועלען בעקומען נאר די, וועלכע האבען שוין אויסגעבויט זייערע הייזער ביז'ן דאך. די דאזיגע קאטעגאריע בוי אונטערנעהמער וועלען בעקומען הלואות אין דער הויך פון 50 פראצענט פון דעם ווערט פון הויז. קיין אנדערע הלואות וועלען נישט געגעבען ווערען.

„אררט"
זאכאדניא 43.

ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער אונטער דער לייטונג מ. בראדערזאן

א יום-טוב אין „אררט"

היינט, מיטוואך, דעם 25. ה. ח.

א האלב יאהר עקזיסטענץ

פראגראם:

אריינפיהר — מ. בראדערזאן.	
1. שענק	6. בלאפערס
2. מארק	7. טאנץ
3. כ'בעשולדיג	8. צרות פון ספארט
4. גלאקען	9. שנעפסעלעך
5. שאכטען	10. זייגערל
	11. מלוה מלכה

מארגען,
דאנערשטאג ווערט נישט געשפילט
(גענעראל-פראבע).

פרייטאג, ד. 27-טען פרעמיערע
פון 6. פראגראם
די קאסע איז אפען פון 6 אין אוונד.

די קינסטלערין און איהר ארבייט.

א בעזוך ביי דער בעריהמטער א"י־ארטיסטקע בערנשטיין־כהן.

מיר זענען ביידע געווען אנגענעהם ענטוישט: זי — ווייל דאס ערשטע מאל פון זינט מען אינטערוויאוירט זי, איז נאך אנ'אינטערוויאו צו איהר געקומען א פרויען־צימער; איך — ווייל דער ערשטער איינדרוק, וועלכען זי האט אויף מיר געמאכט איז געווען: א טיפ פון אנ'אמאליגער רוסישער קורסיסטקע.

מיר האבען זיך צורעדט און באלד זיך דערוואוסט, אז ביידע זענען מיר פון בעסאראביע,— און כ'האב מיך נישט בעמיהט ארויסצוזעהען, ווי איך בין שוין געווען אליין אדורכאינטערוויאוירט...

די קינסטלערין האט מיר בסוד־סודות איינגערוימט, אז זי האט געענדיגט דעם מעדיצינישען פאקולטעט אין כארקאוו — איך רוים דעם סוד איין אונזערע לעזער, ווייל איך מיין, אז די חרפה איז נישט זעהר קיין גרויסע און וועט דער קינסטלערין קיין שאדען נישט ברענגען.

אמת, דער מעדיצינישער פאקולטעט איז נאר געווען א שירעם, די עלטערן האבען דורכאויס געוואלט, אז די טאכטער זאל האבען א „פאך" אין די הענט, האט זי בעזוכט דעם אוניווערזיטעט און גלייכצייטיג די דראמאטישע שולע אין כארקאוו און געענדיגט גלייכצייטיג אויף דאקטאר און אויף דראמאטישע ארטיסטין און געבליבען ביים צווייטען פאך... נאכדעם האט בערנשטיין־כהן געשפילט אין כארקאווער שטאטישען טעאטער, אין קיעוו ביי סאלאווצאוו'ן, געארבייט איבער זיך און מיט א גאנצער רייה אונטערוואקסענדע אנהענגערינס פון דער דראמאטישער קונסט אין א גאנצער רייה רוסישע שטעט, אנהויבענדיג אין די ערשטע יאהרען פון דער רעוואלוציע.

איהר פראגמאטישער טעטיגקייט אויפ'ן בארען פון דער דראמאטישער קונסט האט די קינסטלערין נישט אפגעווארפען אויך אין פאלעסטינע און גלייכצייטיג מיט דער ארטיסטישער ארבייט אין תל־אביב'ער „הא"י" האט זי אויך דארט ארגאניזירט און געפיהרט א דראמאטישע שולע (א שולע — נישט קיין סטודיע, ווי די קינסטלערין האט איינינע מאל אונטערגעשטראכען) לויט'ן אלטען גוטען מוסטער פון סטאניסלאווסקי'ס טעאטער, א שטיקעל צייט האט זי רעדאגירט א העברעאישען טעאטער און קונסט־זשורנאל אויף איצט ארבייט די קינסטלערין איבער א גרעסער ווערק וועגען „רעליגיע" און קונסט".

וועגען דער לאגע פון טעאטער אין ארץ ישראל דערצעהלט די ארטיסטין: אין תל־אביב האט די „הא"י", וואו זי טרעט ארויס און וואו עס רעזשיסירט מנחם גנעסין, אנ'אייגען טעאטער, אויף 250 פערזאן עם האלט זיך אויס מיט אייגענע כוחות, ווייל אין ארץ־ישראל איז די נויטווענדיגקייט אין טעאטער זעהר א גרויסע, קיין שום יודישער ארבייטער שטעלט זיך נישט פאר דאס לעבען אהן טעאטער, און דער בעזוך איז א מאקסימאלער, און נאך א פרט: דאס ארץ־ישראל טעאטער זייעט נישט פון קיין קאנטראמארקעס... לייכט קומט אבער דעם טעאטער אויך נישט אן די עקזיסטענץ: עס דערשלאגען די אומגעהויער גרויסע שטייערן!

אין א בעסערער לאגע געפינט זיך דער פראלעט־קולט־טעאטער „אוהל", וואס ווערט אויסגעהאלטען דורך די ארבייטער־ארגאניזאציעס. די סטודיע פון פראלעט־קולט שטעלט אין פיעסע א יאהר, אין משך פון 3 יאהר — 3 פרעמיערעס. זיי האבען אבער א פעסטען בארען אונטער די פיס און א שטארקע אונטערשטיצונג.

די קינסטלערין געפינט זיך דא אין לאדז אויפ'ן וועג פון א טורנע איבער ליטע, פוילען, האלאנד. אין הערבסט קלויבט זי זיך קיין רומעניען און לעטלאנד.

היינט וועלען מיר האבען די זכיה אין דעם פערגעניגען צו הערען, און צו זעהען די קינסטלערין אין דעם פרויען־קלוב וו.י.ז.א. קאשטשושקא 21 וואו זי וועט רעציטירען פערשידענע פאעטישע ווערק פון ביאליק'ן, פון „תנך" „שיר־השירים" אראבישע לידער א. ר. ג.

טאטיאנא פ.

שטאטישע ארבייטער

צווינגען אנצוהויבען סעזאן־ארבייט.

(ב) נעכטען זעיען אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע געקומען 150 ארבייטער פון די נ.פ.ר.ישע פעראיינען און אהן קיינעמס וויסען צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

די פאליציי האט צוטריבען די ארבייטער, דערווייל איז אויף פאלעסיע אנגעקומען לאווניק הארש, וועלכער האט זיך אבער נישט געקענט קיין עצה געבען און איז צוזאמען מיט א דעלעגאציע ארבייטער אוועק אין מאגיסטראט. די דעלעגאציע איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי, וועלכער האט ערקלערט אז ער וועט נישט ערלויבען, אז די ארבייטער זאלען אויף אייגענער האנד צוטרעטען צו דער ארבייט.

פעסטשטעלען די עלטער פון פאבאר־פליכטיגע.

(מ) דאנערשטאג דעם 26 אפריל וועט אין מאגיסטראט פארקומען אונטער'ן פארזיץ פון לאווניק יאעל, א זיצונג פון דער קאמיסיע וועגען פעסטשטעלען די עלטער פון פאבאר־פליכטיגע, וועלכע זענען נישט געמאלדען געווארען.

צו דער קאמיסיע זענען גערופען געווארען איבער 60 יונגעלייט.

3 מאי־פייערונג

(ב) דאס פרעזידיום פון שטאט־ראט האט אפגעהאלטען א זיצונג וועגען די היי־יעהריגע 3־מאי־פייערונג.

ס'איז בעשלאסען געווארען, אז קיין צוג זאל נישט פארקומען, נאר א דעפילאדע פון מיליטער און אנ'אקאדעמיע אין פילהארמאניע. ס'איז אויסגעוועהלט געווארען אנ'אויספיהרונגס־קאמיטעט, וועלכער דארף ארויסגעבען אנ'אויפרוף צו די בירגער.

יאן האנעמאן טרעט אריין אין פ.פ.ס.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך איז ד"ר דראבנער בעפולמעכטיגט געווארען דורך דעם פארזיצענדער פון דער לאדזער ארגאניזאציע פון די אומאפהענגיגע סאציאליסטען, יאן האנעמאן, צו ערקלערען, אז האנעמאן טרעט צו צו די פ.פ.ס.

לופט־קאמוניקאציע לאדז—ווארשא

ווערט ווידער בעגייט

(ס) ווי בעוואוסט איז איבערגעריסען געווארען די לופט־קאמוניקאציע צווישען לאדז און ווארשא, איצט וועט אונטערן דרוק פון לופט־פערקעהר דעפארטאמענט די לופט־קאמוניקאציע צווישען לאדז און ווארשאווער פארקומען.

די יובל־אקאדעמיע פון „החלוץ"

דעפ. גרינבוים קומט קיין לאדז צו דער „קרן־החלוץ"־אקציע.

זונטאג קומט פאר אין לאקאל פון „הזמיר" די פייערליכע אקאדעמיע צום 10־יעהריגען יובל פון דער „החלוץ"־בעוועגונג. דאס פראגראם זעהט פאהר: כאר פון יודישען פרויען־גימנאזיום, ארקעסטער פון „בר־כוכבא", לעבעדיגע חלוצים בילדער, רעציטאציעס פון דיכטער יצחק קאצענעלסאן און פעסט־רעדעס פון ג. בנארי (א"י), ע. גאלדשטיין (א"י), א. דאבקין (ווארשא) און ד"ר אריה טארטאקאווער.

גלייכצייטיג הויבט זיך אן אין אונזער שטאט אין די נאהענטסטע טעג די־ אקציע פאר'ן „קרן־החלוץ". מיט דער בעטייליגונג פון ה' דעפ. יצחק גרינבוים.

בעריכט־פערזאמלונג פון דער קאנפערענץ פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל אין „התאחדות".

אין לאקאל פון „התאחדות" איז פארגעקומען א בעריכט־פערזאמלונג פון דער קאנפערענץ פאר'ן ארבייטענדען א"י. די דעלעגאטען ג. ליכטענשטיין, י. גאלדקראנץ און מ. ראסין האבען אבגעגעבען דעם בעריכט פון דער קאנפערענץ. זיי האבען איבערגעגעבען, אז צוליב די סקאנדאלען וואס ס'האט געמאכט די רעכטע „פ.־צ."־פראקציע אויף דער קאנפערענץ, איז אונמעגליך געווען צו פיהרען וועלכע ס'איז פאזיטיווע ארבייט.

די „התאחדות"־פראקציע אויף דער קאנפערענץ האט געפאדערט צו צוטרעטען צו דער אייגענטליכער ארבייט פון אזא וויכטיגען צוזאמענפאהר.

דער מיטגליד אין דער מאנדאטען־קאמיסיע ה' ג. ליכטענשטיין (לאדזער דעלעגאט) ווייזט אן, אז אין דער מאנדאטען־קאמיסיע איז אונמעגליך געווען פעסטצושטעלען די אייגענטליכע צאהל דעלעגאטען און סוף כל סוף — נאך 10 שעה ארבייט — האט ער געמוזט פערלאזען די דאזיגע קאמיסיע.

דעלעגאט ה' מ. ראסין גיט איבער, אז די איינציגע שעה'ן פון פאזיטיווער ארבייט אויף דער קאנפערענץ זענען אויסגעפיהרט געווארען דורך דער „התאחדות"־פראקציע.

פון צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד.

(—) נעכטען איז פארגעקומען די קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער ניי־געוועהלטער פערוואלטונג פון צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד. אלס פרעזעס איז געוועהלט געווארען לאווניק יאעל, אלס וויצע־פרעזעסען די ה"ה דיר. ארדינאנס און אדוו. צימערמאן, סעקרעטאר — מאגיסטער שטרויך, קאסירער — ה' פוטערמאן, ווירט — ה' וויעטשניק.

עס זענען בעהאנדעלט געווארען א רייה פראגען, וואס האבען א שייכות צום האנדווערקער־לעבען, דהיינו, וועגען ארגאניזאציע, צעכען, שטייערן א. אז. וו., און ס'איז איבערגעגעבען געווארען דעם פרעזידיום צוצושטעלען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פראיעקטען פון דער ארבייט.

J. LUKASCHIK, Fabryka Mydła

TARNOWSKIE GÓRY

Rok założenia 1845. Rok założenia 1845.

MŁOTEK i PERLIK

עמפפעהלט איהרע בעקאנטע און ערשטקלאסיגע אויס־ארבייטונגען פון הויז־קערן־זייפען פון וועלכע די מיט די געזעצליך־געשיצטע ספעציאל־מארקע ווייזען זיך ארויס גאנץ בעזונדערס אלס א הויכווערטיג קוואליטעטס־פראדוקט. ווי אויך די פילירטע טואלעט זייפען אין היגיענישער געשמאקפולער פערפאקונג, „POLONIA" אין העכסטער קוואליטעט זאווי דער הויך־פראצענטיגער זייפען־פולווער מיט דער מארקע

א פראבע מיט מיינע אויסארבייטונגען זיכערט אייערע שטענדיגע קונדשאפט

גענעראל־פערטרעטונג פאר לאדז:

Arnold Karpf i Ignacy Kuczyński Łódź, Piotrkowska 121, tel. 47-77

פון געריכט.

1 יאהר טורמע פאר מאנס־זייז.

דאס קרייז־געריכט האט ביי פערמאכטע טירען בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען דעם 23־יעהריגען וואלענטטי הילד און 25־יעהריגען לעאן פלאך (ביידע פון דארף בראגיסין אונטער לאדז) וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין פערגוואלדיגען די 13־יעהריגע מאריאנא ל.

וועגען דעם שוידערליכען פערברעכען דערצעהלט די געליטענע פאלגענדעס:

זי האט געדינט ביי וואליא ראבאווא א דארף אויך אונטער לאדז, אין זונטאג איז זי א היים געגאנגען צו נאכט צו די עלטערן אין דארף בראגיסין. פארנאכט האט זי זיך געראפט אומקעהרען צו איהרע ברויט־געבערס.

אויפ'ן וועג האט זי בעגעגענט א יונגערמאן, וועלכער האט איהר געמאכט א שענדליכען פארשלאג. די דערשראקענע מאריאנא האט גענומען אנטלויפען. דער יונגערמאן האט זי אבער באלד נעכאפט און עס האט אויסגעבראכען צווישען זיי א נישט גלייכער קאמף צו דער צייט איז אויך צוגעפאהרען עפיס א ראווערייסט און האט נאך צוגעגעבען: „שלעפ זי אריין אין קארן, איך קעהר מיך באלד צוריק". נאכדעם האבען זיי ביידע די אומגליקליכע פערגוואלטיגט.

מאריאנא האט זיך נאכדעם אומגעקעהרט א היים און מיט געוויין דערצעהלט וועגען אלעמען איהרע עלטערן, וועלכע האבען באלד געמאלדען וועגען דעם דער פאליציי.

שוין אויף צו מארגען האט מען די ביידע חברה לייט ארעסטירט.

דאס געריכט האט ביידע בעשולדיגטע פערמשפט צו 1 יאהר תפיסה און צו פערלירען אלע רעכט.

א כאראקטעריסטישער שטייער־פראצעס.

דער פינאנץ־אמט האט בעשטראפט א געוויסען ס. יאקס פאר נישט אפגעבען קיין דעקלעראציע וועגען הכנסה, און האט אליין אפשאצענדיג זיין הכנסה בעשטייערט איהם אויף אייגענעם איינזעהען.

יאקס האט אנגעגעבען אנ'אפעלאציע, בעהויפטענדיג אז זיין הכנסה האט נישט איבערגעשטיגען דעם מינימום, וואס איז פריי פון שטייער.

דער שטייער־אמט האט דעם רעקורס אפגעווארפען, און ה' יאקס האט זיין רעציזיע אנגעקלאגט אין העכסטען טריבונאל.

דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט געפסקנט, אז דער שטייער־אמט איז מחויב געווען מיטצוטיילען דעם ה' י. אויף וואס ער בעגרינדעט י.'ס שטייער־פליכט, כדי י. זאל זיך קענען עווענטועל פערטיידיגען, ווי באלד ער האט עס נישט געטון קען מען י. נישט בעשטראפען פאר נישט אפגעבען קיין דעקלעראציע וועגען זיין הכנסה.

דער ראזינער אורטייל איז ארויסגעגעבען געווארען ד. 20. יאנואר 1928 י. אונטער'ן נומער 1413.26.

פון האנדעלס־געריכט.

אין האנדעלס־אבטיילונג ביים קרייז־געריכט איז אריינגעפאלען א בקשה פון דער פירמע ליטראווסקי וועגען אבלעגען די אויסצאהלונגען. די פירמע עקזיסטירט פון 1908 און אין דער גאנצער צייט נישט געווען אין קיין שווערער צאהל־סיטואציע. די פירמע האט געליטען צוליב דעם נישט אויסצאהלען פון דער פירמע „פאט" 72.000 זל. פאראיאהרען האט די פירמע געליטען פון א שרפה היזק 50.000 דאלאר און די פערזיכערונגס־געזעלשאפט האט אויסגעצאהלט אויף דעם חשבון נאר 14.000 דאלאר. די פירמע לעבט איבער א צייטווייליגען קריזיס.

דאס געריכט האט בעשלאסען צו בעהאנדלען דעם ענין דעם 10 מאי.

געשטארבען פון אלקאהאל.

(ב) אויף גלובנא 46 איז פלוצלינג געשטארבען א געוויסער וולאדיסלאוו גראף, ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, איז גראף געשטארבען צוליב'ן צופיל בענוצען פון אלקאהאל. דעם טויטען־קערפער האט מען איבערגעפיהרט אין פראזעקטאריום.

25־יעהריגער יוביליי

פון יצחק קאצענעלסאן.

(—) די ידיעה וועגען דער פייערונג פון דעם 25־יעהריגען יובילעאום פון דער דיכטערישע טעטיגקייט פון יצחק קאצענעלסאן האט נאטירליך ארויסגערופען א גרויסע צופרידענהייט ביי די ביי וועמען ס'איז ליב און טייער דאס יודישע און העברעאישע ליטעראַרישע ווארט.

יצחק קאצענעלסאן איז איינער פון די סובטעלסטע און הארציגסטע דיכטער, וועלכער האט זיך קונה־שם געווען מיט זיין ליטעראַרישער ארבייט אויף אלע געביטען פון דער יודישער און העברעאישער שאפונג. סיי אין דער פאעזיע, סיי טעאטראלער ליטעראטור, סיי אין בעלעטריסטיק און ענדליך אין דער פעדאגאגישער ליטעראטור האט יצחק קאצענעלסאן א היבשען חלק. דעריבער זענען אין די יובילעאום־פייערונגען פאראינטערעסירט די ברייטסטע שיכטען פון די יודישע מאסען, וועלכע גרייטען זיך טאקע צו דער דאזיגער פייערונג. בעזונדערס גרייטען זיך צו בעגריסען יצחק קאצענעלסאן די הונדערטער און טויזענדער עלטערן, וועלכע האבען אנפערטרויט זייערע קינדער דער פעדאגאגישער לייטונג פון יצחק קאצענעלסאן.

דאס פראגראם פון דער יוביליי־אקאדעמיע, וועלכע וועט פארקומען דעם 2. מאי אין „פילהארמאניע" איז זעהר פערשידענארטיג און דער אווענד וועט זיכער פערוואנדעלט ווערען אין איינעם פון די זעלטענע ליטעראַרישע ימים־טובים ביי אונז אין שטאט.

אבטיילונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין ראיאן פון שייבלער'ס מארק.

עס איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון ציוניסטישע עסקנים, וועלכע וואוינען אין ראיאן פון שייבלער'ס מארק.

עס איז ארומגערעדט געווארען די נויטווענדיגקייט ווידער אויפצולעבען די ציוניסטישע טעטיגקייט אין דערמאנטען ראיאן און עס איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען דארט אנ'אבטיילונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. עס איז געשאפען געווארען א קאמיטעט, וועלכער האט די אויפגאבע אדורכצופיהרען די ארגאניזיר־ארבייט, רעגיסטרירען די מיטגלידער, זארגען פאר א לאקאל א. א. וו. אין די עקזעקוטיווע זענען געוועהלט געווארען די ה"ה: מ. ה. רומקובסקי, צווייגענבוים, אייזענבערג, פעלטא און געפנער.

וועגען איליא ערענבורג

רעדט וו. דלוגאשעווסקי.

מארגען, דאנערשטאג קומט פאר אין זאל פון פילהארמאניע א פארלעזונג פון דעם בעקאנטען פובליציסט רעד. טאדעאוש וועניאווא־דלוגאשעווסקי וועגען איליא ערענבורג.

אינ'ם רעפעראט וועלען ארומגערעדט ווערען ערענבורג'ס ווערק: „צו לינקס", „ניקאלאי קורבאוו" און אנד.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען.

(ב) עפשטיין, פיעטריקאווער 225; בארטאשעווסקי, פיעטריקאווער 95; ראזענבלום ציגעלגאס 12; גארפיין וואסכאדניא 54; קאפראוווסקי, נאוואמיעסקא 15.

הכחשה.

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג א. ג. „ער האט א ווייב אין ווארשא" ווערען מיר געוואויר פאלגענדעס:

די פרוי שטארקמאן איז געווען אין לאדז און איז דורכגעקומען מיט'ן מאן. ער פאהרט צוריק קיין ווארשא און דאס פאר־פאלק וועט ווייטער לעבען בשלום און ווייטער פיהרען זייער געשעפט.

ספארט-בעוועגונג.

„1. פוסבאל-קלוב" (קאטאוויץ) — „ל. ק. ס." 0:3 (0:1).

דער 1. פוסבאל-קלוב אין קאטאוויץ איז ביים היינטיגען טאג בלי ספק די בעסטע פוסבאל מאנשאפט אין פוילען. הגם ער פארנעמט אין דער מייסטערשאפטס-טאבעלע דאס צווייטע ארט, האבענדיג מיט איין פונקט ווייניגער, ווי „וויסלא".

דאס אנקומען פון די קאטאוויצער מאנשאפט קיין לאדז האט ארויסגערופען א פערשטענדליכען אינטערעס. נאכמעהר, ווען אלס ריכטער צו זייער מעטש מיט „ל.ק.ס." איז בעשטימט געווארען דער בעסטער פוילישער פוסבאל ריכטער ד"ר לוסטגארטען אויס קראקא.

די מאנשאפטען האבען זיך געשטעלט פאר ריכטער מיט פאלגענדע צוזאמענשטעלען:

„1. פ. ק.": גערליץ 2, וויעטשארעק, הייערייך, בישאף, טיכאזער, ווילעושאל, יעשקע, קאזאק 2, גערליץ 1, גייסלער און מאכינעק.

„ל.ק.ס.": מילא, ציל, גאלעצקי, יאשונסקי, טשמיעל, נאסלאווסקי, דורקא, יאנטשיק, קרול („א נייער שפילער). סאוויאק און שטאלענווערק.

אלזא ביידע מאנשאפטען אין זייערע בעסטע צוזאמענשטעלען.

שוין פון די ערשטע מינוט אן פונ'ם אנהויב פון שפילען נעמט „1. פ. ק." איבער די איבערמאכט און איז דער טאן-געבער פון שפילען. ערצילענדיג די איבערמאכט פיהרט „1. פ. ק." ארורך פיל עפעקטפולע אנגריפען, זייערע שפילער גייט נישט אזוי ווייט צו ערצילען דאס געווינס, ווי ארויסצוווייזען א שיין שפילען. און באמת, זייערע אנגריפען קאמבינאציעס, סטארט, טעכניק איז אזא, וועלכע מיר האבען נאך היי-יאהר אין לאדז נישט געזעהן, הגם ס'האבען שוין דא געשפילט א היבש ביסעל פיינע מאנשאפטען. דאס שפילען זייערס אין דער ערשטער העלפט דערמאנט דאס שענע שפילען פון ווינער „הכח" מיט 3 יאהר צוריק, די ארויסרייכונגען פון „ל.ק.ס." אנגריף ווערען זעלטענע און ענדיגען זיך אן ערפאלג.

דאס איינציגע טויער אין דער העלפט ערצילט „1. פ. ק." פון גייסלער'ס א שאס.

בעת איינעם פון „ל. ק. ס." אנגריפען אין דער ערשטער העלפט ווערט דער טויערמאן פון די געסט, גערליץ 2 צוקלאפט (ער האט זיך אויסגעלענקט א האנט) און האט געמוזט פערלאזען זיין פלאץ. זיין ארט פארנעמט א רעזערוו-טויערמאן.

אין דער צווייטער העלפט שפילען די געסט זעהר נערוועז. דאס נוצט אויס „ל.ק.ס." און איז עפטער אונטער'ן טויער פון „1 פ. ק." דאך קענען זיי אבער גארנישט אויסנוצען, דאגעגען געלינגט קאזאק'ן צו ערצילען 2 מייסטערהאפטע טויערען. נאך דעם ווי ער לויפט ארורך דעם פלאץ מיט דעם באלעם, איבערלאזענדיג די געגנער הינטער זיך, שיסט ער ביידע מאל אין עק פון טויער, ערצילענדיג צוויי טויערען וואס דער בעסטער טויערמאן וואלט נישט געקאנט אפראטעווען.

אין אלגעמיין איז דער מעטש געווען העכסט אינטערעסאנט. געפיהרט געווארען א גאנצע צייט אין א לעבהאפטע טעמפא. די קלענסטע „פאול"-פערברעכענס ווערען בעמערקט דורך דעם בעסטען פוילישען ריכטער ד"ר לוסטגארטען און דאס וואס דער מעטש איז געווען אזוי אינטערעסאנט און האט איבערגעלאזט אזא גוטען איינדרוק איז עס אין א געוויסע מאס אויך א דאנק דעם יודישען ריכטער ה' לוסטגארטען.

„1. פ. ק." האט זיי אמבעסטען איבערגעלאזט אנ'איינדרוק. ביי דער געלעגענהייט פון „1. פ. ק." שפילען האבען מיר געקענט קאנסטאטירען, ווי ווייט אונזערע לאדזער שפילער זענען אוועק פון דער פוילישער עקסטרא-קלאס. סאן.

„חשמונאי" — „שטורם" 0:5 (0:2)

אלס פארמעטש פון מעטש „1. פ. ק." — „ל. ק. ס." האבען געשפילט „חשמונאי" מיט „שטורם" וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „ב"-קלאס.

„חשמונאי" האט אפגעהאלטען א גלענצענדען נצחון שלאגענדיג דעם געגנער 0:5

„פאגאן" — „שטערן" 0:2.

זעהר א בכבוד'יגען רעזולטאט האט ערצילט „שטערן" אין זיין ערשטען מייסטערשאפטס-מעטש ארויסגעהענדיג פון מעטש מיט דעם שטארקען „פאגאן"-קלוב 0:2.

„קדימה" — „שילא" 0:2.

„ארקאן" — „טוריסטען" 3:3 (0:3).

זעהר א גוטער רעזולטאט פאר ארקאן, וועלכער האט שוין געפיהרט 0:3.

ביי די „טוריסטען" האט געשפילט כמעט די גאנצע ערשטע מאנשאפט.

„אוניאן" — „ל.ט.ס.ג." 0:0.

„שמשון" — ק.ק.מ.ס. (כאיני) 1:2 (1:1).

לאדזער „הכח" אין קאליש.

זונטאג 4 א זייגער נאכמיטאג איז פארגעקומען אין קאליש א מעטש וועגען מייסטערשאפט פון לאדזער קרייז, צווישען קריסטליכען ספארט-קלוב „פראסנא" און לאדזער „הכח". דער מעטש האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פון לאדזער הכח 1:3 מיט דעם האט דער לאדזער הכח ערצילט נאך 2 פונקטען אין דער מייסטערשאפט-טאבעלע. די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין דער פערזאן פון קאלישער-ראטמאן ה' סעמאטיצקע, האט איינגעארדענט א פייערליכען באנקעט וואו עס זענען געהאלטען געווארען פייערליכע טאסטען לכבוד הכח. די מאנשאפט האט פערבראכט געמיטליך ביי א גלעזעל וויין ביז שפעט אין דער נאכט.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעס פאלקסבלאט".

בעים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איבערגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 25-טען אפריל 1928

7302. א גזוו. סעקרעטאר פון א פעראיין.

א רעכטס-קאנסולטענטען אדער ריכטיגער געזאגט א ביורא פראשט קען זיך יעדער איינציגער בירגער עפענען. קיין ספעציעלע קאנצעסיע דארף מען דערויף נישט האבען.

ס'איז גענוג וועגען דעם נאר מיטצוטיילען דער שטעדטישער סטאראסטווא און אויסצוקויפען א האנדעלס פאטענט 3-טע קאט. ס'ווערט אויך נישט געפאדערט קיין שום ספעציעלען אדער אלגעמיינעם בילדונגס-צענז.

7303 .F.

אויב צום צווייטען מאל וועט די ליציטאציע אויך נישט צו שטאנדען קומען, ווערען די סעקוועסטרירטע זאכען בעפרייט.

דער מלוה קאן אבער לענקען די עקזעקוציע אויף אנדערע זאכען פון בעל חוב.

7304 א יורש.

מעגען די איבעריגע יורש'ים דערויף נישט האבען געגעבען די הסכמה קאן איינער פון זיי אויפמאהנען חובות, וועלכע מ'איז שולדיג געבליבען זייערע פערשטארבענע עלטערן.

א געברויך פון דעם אומשטאנד קאנען נאר מאכען די איבעריגע יורשים גופא אבער נישט די פעראינטערעסירטע בעלי-חובות.

7305 לייב האכמאן.
7306 א געטרייער לעזער פון סארגאווי.
7307 א קיינהענדלער פון דער האלע.
7308 א גרופע לאקאטארען פון פיעט. 17.
7309 בארוויעצקיס יורשים.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטנעמענדיג די צייטונג.

7310. א געטרייער לעזער פון אלעקסאנדער גאס.

אין אזעלכע פאלען איז מאסגעבענד דאס געבורטס-יאהר לויט דער מעטריקא.

קיין אנדערע בעווייזען וועלען דעריבער נישט גענומען ווערען אין אכט.

7311. א לעזער פון רזשגאווסקא.

קוים איז דער אלטער לאקאטאר ווייטער געבליבען אין דער דירה, קאן זיין האנדלונג נישט קוואליפיצירט ווערען אלס ליכווע.

ליכווע וואלט עס געווען דאמאל, ווען ער פערדינגט אנ'אנדערן לאקאטאר פאר א העכערען פרייז.

איהר קאנט נאר פאדערען צוריק דאס דאפעלטע האנדגעלט.

1273. מרים הענט.

בלויז די פרויען, וועלכע האבען מענער, מוזען אלט זיין 60 יאהר — אויב מ'זאל זיי אהן מעדיצינישע אונטערזוכונג אנערקענען פאר נישט ארבייטס-פעהיג, דאגעגען מוז ער אלמנות ווערען אנערקענט פאר נישט ארבייטס-פעהיג — קוים זענען זיי עלטער פון 45 יאהר.

Dr. H. Wołkowyski
זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19),
טעלעפאן 37-70
ספעציאל ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקה., מענער-שוועכע, בעהאנדעלט מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—8 אווענד. פאר פרויען פון 4—5 אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

שוידערליכע לעבענס-פאסירונגען אין דייטשלאנד.

— אלטע, אויב דיר איז טייער דיין לעבען, זאלסטו קיין פיפס נישט ארויסגעבען וואס ביי אונז אין שטוב קומט פאר. דערפאר קריגסטו דעם זינקעל וואו צו שלאפען און וואס אפצועסען!

די ארימע פרוי האט דעריבער געליטען אין דער שטיל און איז פאמעליך אויסגעגאנגען ווי א ליכט.

דער מאן האט איהר אפילו איינינגע מאל געוואלט ארויסטרייבען פון שטוב, אבער אויף דעם האט שוין די טאכטער קיין הארץ נישט געהאט, און זי האט איהם איבערגערעדט, ער זאל דאס נישט טון.

זאל זי דארטען ליגען אין איהר ווינקעל, — האט די „גוטהערציגע" טאכטער איבערגערעדט איהר געליבטען, — זי ציטערט דאך א ווארט אויסצורעדען. און ווי לאנג וועט זי נאך איבערהויפט לעבען? זאל זי דא שוין אפליגען ביז איהר טויט. ווען מיר וועלען איהר ארויסטרייבען, וועט דאך ערגער זיין פאר אונז: אין הויף וועט ווערען א טומעל, די שכנים וועלען אנהויבען עפעס פערדעכטיגען.

די ארימע פרוי שטארבט פון ערגערניש און צער.

און אזוי איז טאקע געווען: לאנג איז איהר שוין נישט בעשערט געווען צו לעבען. אין א האלב יאהר ארום, נאכדעם ווי זי האט געזעהן, אז איהר טאכטער איז שוואנגער געווארען פון איהר פערברעכערישער פערהעלטניש, האט שוין די אלטע מעהר נישט אויסגעהאלטען און אין איין פריהמארגען האט מען איהר געפונען א טויטע אויף איהר שטרוי-זאק.

איהר מאן און איהר טאכטער האבען קיין גרויס פערדרוס פון איהר טויט נישט געהאט. זיי האבען פריי אפגעאטעמט.

אין א קורצער צייט ארום האט דאס ווייבעל געהאט א קינד.

קיינעם איז, פערשטעהט זיך, נישט איינגעפאלען, אז דער אמת'ער טאטע פון דעם קינד איז גאר זיין זיידע. די שכנים זענען געווען זיכער, אז דער טאטע פון דעם קינד איז קלארא'ס מאן, פון וועמען זי איז אנטלאפען.

עס האט געהייסען, אז די טאכטער לעבט ביי איהר טאטען, וועמען זי פאסט איצט אויך נאך דער מוטערס טויט.

אזוי זענען אוועק נאך איינינגע יאהר, און דאס ווייבעל האט געבוירען נאך א קינד, און ביידע קינדער — גוואוגטע יונגלעך, — האבען זיך געהארעוועט ביי זייערע פערברעכערישע עלטערן, און אזוי זענען אוועק גאנצע פיר יאהר, און קיינער אין דער וועלט האט נישט געוואוסט, וואס עס קומט פאר אין דער דירה, וואו עס וואוינען דער פאטער מיט דער טאכטער.

ווי אזוי דער סוד איז ענטדעקט געווארען.

ערשט דא נישט לאנג האט די געהיימניש ארויסגעפלאצט, און צוליב א נארישען צופאל:

דאס עלטערע יונגעל פון דער פערברעכערישער פארעל האט זיך איינמאל געשפילט אין הויף מיט א שכנ'ס א מיידעלע אין איין עלטער מיט איהם.

אינמיטען שפילען זיך איז דאס יונגעל ארויפגעפאלען אויף דעם מיידעלע און איהר אנגעהויבען קושען. דאס מיידעלע האט זיך צוּוויינט, און איהר מוטער איז ארויסגעלאפען און געזעהן, וואס דא קומט פאר. זי האט אנגעכאפט דאס יונגעל פאר אנ'אויער און איהם אנגעפאטשט.

— מיר האבען זיך געשפילט אין אזא שפיל, — האט דאס יונגעל וויינענדיג געזאגט, — וואו איך בין געווען דער זיידע, און זי — די מאמע.

די פרוי האט זיך שטארק פערוואונדערט:

— דער זיידע און די מאמע? — האט זי איבערגעפרעגט, — און פון וואנען ווייסטו דען, אז א זיידע און א מאמע טוען אזעלכע זאכען?

— געוויס ווייס איך, — האט דאס יונגעל געענטפערט, — אט מיין זיידע און מיין מאמע קושען זיך זעהר אפט...

די פרוי, וועלכער די גאנצע זאך איז זעהר אויפפאלענד געווארען, האט דערצעהלט איהר מאן וועגען איהר ערפאהרונג. דער מאן האט אויך בעקומען די מיינונג, אז דא שפילט זיך אפ עפעס א שענדליכע זאך, און זיי האבען וועגען דעם געמאלדען אין פאליציי, וועלכע האט גענומען נאכפארשען די זאך, האט אויסגעפונען דעם אמת, און דאס פארעל ארעסטירט.

דאס געריכט האט דעם פאטער עבערהארד אטא פערארורטיילט צו 10 יאהר קאטארגע, און די טאכטער האט בעקומען 4 יאהר קאטארגע. אויסערדעם האט מען ביי זיי אפגענומען אלע רעכט אלס בירגער. די צוויי קינדער פון דער דאזיגער פערברעכערישער פערהעלטניש האט מען אפגעגעבען אין אנ'ערציהונגס-אנשטאלט.

א מאן קומט צוריק פון דער מלחמה און פערגוואלטיגט זיינע אייגענע טעכטער.

אין דעם דארף פערלין, אין דער פראווינץ מעקלענבורג, האט מען דא נישט לאנג געכאפט א מענשען, וואס איז בעגאנגען די שוידערליכסטע פערברעכענס, וואס מען קאן זיך נאר פארשטעלען:

לודוויג פראהם מיט זיין פאמיליע, וועלכע איז האט געוואוינט נישט אין דעם דארף גופא, נאר בעשטאנען פון א פרוי, צוויי טעכטער און א זוהן, אביסעלע אן א זייט אויסער'ן דארף, אין זיין אייגענעם פעלד, וואו ער האט זיך אויסגעבויט פאר זיך אליין א הייזעלע. ער איז געווען א מענש אין די מיטעלע יאהרען, זעהר א שטילער און געלאסענער, און אלע מענשען אין דארף האבען איהם געהאלטען פאר אנ'ארענטליכען און גוטהארציגען מענשען.

אבער דער דאזיגער „ארענטליכער" און „גוטהארציגער" מענש האט געפיהרט א דאפעלטען לעבען: פאר אלע ארומיגע איז ער געווען א ווייכער און א ליבער מענש, אין קיין שום פערדעכטיגעם נישט בעמערקט געווארען, פערקעהרט, וועגען איהם האט מען נאר גוטס גערעדט, אבער פאר זיינע שטוביגע מענשען איז ער געווען א ווילדע חיה, א גרויזאמער פייניגער.

אנגעהויבען האט זיך דאס באלד נאכדעם ווי ער איז געקומען פון קריג, אז ער איז אפגעווען פיר יאהר אין דער מלחמה און איז א היים-געקומען האט ער דארט געטראפען זיין פערצעהן-יאהריגע טאכטער און ער האט איהר פערגוואלדיגט

ער האט דעם געשלעכטליכען פערקעהר מיט זיין טאכטער אנגעהאלטען א לאנגע צייט און אפט געצוואונגען זיין פרוי און זיין אנדערע טאכטער, וועלכע איז דעמאלט אלט געווען עלף יאהר. זיי זאלען דערביי זיין. ווען די אונגליקליכע פרויען האבען דאס נישט געוואלט טון, האט ער זיי געשלאגען ביז בלוט. ווען די טאכטער האט נישט געוואלט מיט איהם פערקעהרען, האט ער איהר געשמיסען אזוי לאנג ביז זי האט געמוזט נאכגעבען זיינע פערברעכערישע פערלאנגען. ער האט אנגעסטראשעט די פרויען, אז אויב זיי וועלען אויסזאגען פאר וועמען נישט איז, וואס ער טוט מיט זיי, וועט ער זיי פערשמייסען אויף טויט. און ער האט אפגעטון מיט זיי די שענדליכסטע זאכען צווינגענדיג זיין גאנצע פאמיליע צו שטעהן דערביי און צוקוקען.

ווען דאס צווייטע מיידעל זיינע איז געווארען צוועלף יאהר אלט, האט ער איהר אויך פערגוואלדיגט פאר איהר מוטער און שוועסטער אין די אויגען.

אזוי איז דער חיה'שער פאטער זיך בעגאנגען מיט זיינע טעכטער און מיט זיין פרוי, אבער מיט זיין זוהן איז ער זיך אויך בעגאנגען שרעקליך. זיין זוהן, דער 17-יעהריגער האנס, איז געווען משוגע, אבער אנשטאט איהם אפצוגעבען אין א משוגעים-שפיטאל, האט דער פערברעכער איהם יאהרענלאנג אפגעהאלטען נאקעטערהייד געשמידט אין קייטען, צוגעשמידט צו דער וואנד אין א פינסטערען צימער און איהם עסען געגעבען, אויף אזוי פיל, ער זאל פון הונגער נישט שטארבען און ער פלעגט איהם שמייסען, שלאגען מכת-רצח, און איהם אפטמאל אויסשמירען די צורה מיט שמוץ, דעם שלייסעל פון צימער, וואו דער אונגליקליכער איז געווען פערשפארט, האט דער טאטע געטראגען מיט זיך, אום קיין אנדערער זאל צו איהם נישט קאנען אריין און נישט פערלייכטערען אביסעל זיינע יסורים.

דאס אלץ האט די אונגליקליכע פרוי דערצעהלט אין פאליציי, און ווען פאליציסטען זענען אוועק אין דעם פערווארפענעם הייזעל, האבען זיי טאקע געפונען, אז די געשיכטע מיט דעם געפייניגטען יונגענמאן איז אמת, די חיה אין מענשען-געשטאלט איז ארעסטירט, און איצט ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג וועגען זיינע שרעקליכע פערברעכענס.

——:0:——

שאַנטאַזש - אָפּערע מיט מענשליך בלוט.

אַ שאָפער האָט פערקויפט אַ האַלבען ליטער פון זיין בלוט, כדי צו היילען דערמיט אַ לעמבערגער אינזשיניער — איצט שאַנטאַזשירט ער דעם אינזשעניער.

הונגער און נויט קאָנען אַ מענש דערפירען, צו אַלעמען אין דער וועלט.

ווי בעקאַנט איז בלוט פון אַ מענש זעהר אַ טייערע זאַך. מענשליך בלוט רינט אין פיל פאַלען צו הייל־צוועקען.

זענען פאַראַן אַ סך מענשען, וואָס לעבען אויסשליסליך פון דעם, וואָס זיי פערקויפען זייער בלוט פאַר קראַנקע. אַ האַלבער ליטער בלוט קאָסט היינט למשל אין ווין 60 שילינג. נאַטירליך קאָנען זייער בלוט פערקויפען צו קראַנקע בלויז געזונדטע מענשען, דאַרום מוזען די „בלוט־הענדלער“ לאָזען מאַכען זיך יעדען חודש אַ אַנאַליזע פון זייער בלוט דורך אַ אַזוי־גערופענער „וואַסערמאַן־פּראָבע“.

די קליניק פון פּראָפעסאָר אייזעלסבערג אין ווין איז איצט געוואָרען דער צענטער פון דאָזיגען האַנדעל מיט מענשליך לעבען. דער בלוט־ליפע־ראַנט בעקומט זיין האָנאָראַר אין אַ פערמאַכטע קאָפּערטע און ווייסט בכלל נישט, וועמען ער האָט אָפּגעראַטעוועט דאָס לעבען מיט זיין בלוט.

די דאָזיגע טאַקטיק מצד דער ווינער קליניק איז, פערשטעהט זיך, זעהר אַ גוטע. עס האַנדעלט זיך דאָ וועגען דעם, אַז מען זאָל בזה האופן פערמיידען די כל־ערליי שאַנטאַזשען, וואָס די בלוט־הענדלער זענען דאַן מסוגל צו מאַכען אויף די אויסקורירטע מענשען.

פאָריגען זומער האָט מען אַפילו געוואָלט אין ווין שאַפען אַן אָרגאַניזאַציע פון אַזעלכע „בלוט־אונטערנעהמונגען“. וועלכע זאָל מאַכען אַ סוף צו דער קאָנקורענץ. די דאָזיגע אָרגאַניזאַציע איז אָבער נישט צושטאַנד־געקומען, ווייל דער האַנדעל מיט מענשליך בלוט איז פערבאָטען.

בראש פון דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע האָט געוואָלט שטעהן דער בעקאַנטער ווינער יודישער שאָפער ש. לאַנגזאַם, אַ יונג מיט ביינער, אַ שעה־נער און אַ דורכגעטריבענער יונגאַטש. דער דאָזיגער שאָפער איז בעטראַכט געוואָרען אין די קרייזען פון די בלוט – הענדלער פאַר זעהר אַ געזונטען מענש, ווער עס פלעגט אַממייסטען ליפערען זיין בלוט פאַר קראַנקע, ווי אַלע זיינע קאָלעגען. לאַנג־זאַם פלעגט ליפערען דריי ביז פיר מאָל אין דער וואָך בלוט פאַר קראַנקע און דאָס האָט זיך אויף איהם נישט אָפּגעשלאָגען. דער דאָזיגער שאָפער האָט איינמאָל געגעבען אַ האַלבע ליטער פון זיין בלוט צו דעם לעמבערגער אינזשינער מיעטשיסלאַוו קאָ־כאַנעק.

דאָס איז געווען מיט קרוב צוויי יאָהר צוריק. אינזש. קאָכאַנעק, וועלכער איז דאַן אַלט געווען 28 יאָהר איז שווער פערקראַנקט געוואָרען און איז זיך געפאָהרען קוריר'ן קיין ווין. דאָרט האָבען איהם די דאָקטוירים געהייסען מאַכען אַ טראַנספוזיע פון בלוט און האָבען בעהויפּטעט, אַז ער וועט דערפון געזונד ווערען. דער צופאַל האָט אַזוי געפיהרט, אַז דער ווינער שאָפער לאַנגזאַם האָט איהם געגעבען אַ האַלבע ליטער פון זיין בלוט און עס איז איהם געלונגען צו דערוויסען זיך פאַר וועמען ער גיט דאָס מאָל זיין בלוט. ריכטיג, נאָך אַ קורצער צייט איז דער לעמבערגער אינזשינער געזונד געוואָרען.

אָבער נאָך איידער אינזש. קאָכאַנעק האָט נאָך בעוויזען אַוועקצופאָהרען פון ווין איז אין אַ געוויסען טאָג געקומען צו איהם אין האָטעל „בעאָ־ריקס“ אין ניינטען בעצירק דער דערמאָהנטער שאָפער און האָט איהם ערקלערט, אַז די „וואַסערמאַן־פּראָבע“ וועלכע ער האָט געמאַכט זיך האָט בעוויזען, דאָס ער איז ווענעריש־קראַנק און זיין בלוט איז סיפיליטיש.

די דאָזיגע מעשה האָט אויף אינזש. קאָכאַנעק געמאַכט אַ שווערען איינדרוק. ער איז געווען פעסט איבערצייגט, אַז אויך ער איז ווענעריש־קראַנק, ווייל דאָס סיפיליטישע בלוט פון דעם שאָפער, וועלכעס מען האָט אַריינגעשפריצט אין זיינע אָדערען האָט זיך אויסגעמישט מיט זיין בלוט, וואָס איז אויך בלי ספק געוואָרען סיפיליטיש. אַ פערצווייפעלטער איז דער אינזשעניר אַוועק אין אַ ענטשפּרעכענדער לאַ־באָראַטאָריע אין ווין זיך געלאָזען שלאָגען אָדער, מאַכען די „וואַסערמאַן־פּראָבע“, וועלכע האָט אָבער אַרויסגעוויזען, אַז דאָס בלוט פון אינזש. קאָ־כאַנעק איז פולשטענדיג ריין און ער איז געזונד. דערביי האָט מען איהם אָבער אויפמערקזאַם געמאַכט, דאָס עס פּאַסירט אָפט, אַז הגם די „וואַסער־מאַן־פּראָבע“ ווייזט נאָך קיין פערדעכטיגעס, פונ־דעסטוועגען איז פאַראַן טיילמאָל אַ חשד, אַז דאָס בלוט איז סיפיליטיש.

אינזש. קאָכאַנעק וועלכער איז אַ גרויסער היפּ־אָכאָנדער האָט דערפון געהאַט גרויס עגמת נפש. אָבער נאָך אַ צייט איז ער צוריק אַוועק קיין לעמ־בערג און פאַר אַ יאָהר האָט ער זיך פערלאָבט מיט דער טאָכטער פון אַ רייכען וואַרשאַווער סוחר.

ווען דער ווינער שאָפער, וואָס האָט געזוכט געלעגענהייט צו שאַנטאַזשירען דעם אינזש. קאָכאַנעק האָט זיך דערוואוסט, אַז ער איז חתן געוואָרען פאַר אַ רייכער כלה האָט לאַנגזאַם איהם אָנגעהויבען צו שאַנטאַזשירען. מיט אַ פּאָר טאָג צוריק איז לאַנגזאַם געקומען קיין לעמבערג, דאָ האָט ער תיכף אויפגעזוכט דעם אינזשינער און האָט איהם ערקלערט, אַז באם ער וועט איהם נישט געבען לכל הפחות 1000 דאָלאַר וועט ער מודיע זיין זיין כלה דאָס ער האָט אין זיך סיפיליטיש בלוט. אינזש. קאָ־כאַנעק, וועלכער ווייסט, אַז דאָס איז נישט אמת, וויל אָבער נישט, דאָס זיין כלה זאָל געוואויר ווערען פון זיין שווערער קראַנקהייט און וועגען דער בלוט־טראַנספוזיע, ער האָט לאַנגזאַם שוין געפרובט צו געבען 200 דאָלאַר, אָבער יענער וויל אַזוי ווייניג נישט נעהמען.

דער אינזשינער געהט דאַרום אַרום ווי אויף'ן עולם התוהו. ער האָט אפילו מורא דעם שאַנטאַ־זשיסט איבערצוגעבען אין די הענד פון דער פּאָליציי, כדי די גאַנצע געשיכטע זאָל נישט אַרויסקומען און די כלה זאָל זיך דערפון נישט דערוויסען ווייל אין דעם פאַל וואָלט זי אָבגעריסען די בעציהונגען מיט איהם.

דאָס גייסטיגע לעבען

אין דער גרויסער יודישע שטאָט.

(ענדע פון דער 3־טער זייט)

ליב טעאַטער, האָט געשמאַק דערפאַר, אַ גרויסע ליידענשאַפט פאַר דעם. אָבער זי בעפרידיגט איהר ליידענשאַפט מיט ענגלישען טעאַטער, דאָס איז דער ביטערער אמת.

מיט דער יודישער פרעסע איז אויך נישט פרעהליך. עס קומען נישט צו קיין נייע לעזער, און די אַלטע שטאַרבען אויס.

מיט יודישע פערבאַנדען און אָרדערס איז דאָס זעלבע. די יודישע יונגעלייט געהען אין די גוי׳אישע אָרדערס. עס האָבען זיך אין ניו־יאָרק לעצטענס אויסגעבויט צוויי גרויסע קלוב־הייזער, — דאָס זענען פּאַלאַצען. מיליאָנען דאָלאַרס זענען אין זיי אַריינגעבראַכט געוואָרען, יודען האָבען די קלובען געבויט. עס איז זייער געלד, זייער אויפטו, זייער ענערגיע, זייער שאַפונג, אָבער די קלובען זענען נישט קיין יודישע, ניין־און־ניינציג פּראָצענט פון די בעזוכער זענען יודען, און דאָך זענען זיי נישט קיין יודישע. די אַלטע יודישע אָרדענס האַלטען אין אונטערגעהן. איינינע זענען שוין בר־מנן׳ס פון לאַנג, אַנדערע צאַפּלען זיך נאָך, ראַנגלען זיך, קעמ־פען פאַר זייער עקזיסטענץ. אָבער עס זעהט אויס צו זיין אַ פערשפּילטער קאַמף.

אַזוי איז עס אויף דער גאַנצער ליניע, דאָס אַלטע, דאָס פערגאַנגענע געהט אונטער, און עס איז נישט צו זעהן וואָס עס וועט זיין דאָס נייע, וואָס וועט פערנעהמען דעם פּלאַץ פון דעם אַל־טען.

מען זעהט, אַז ענגליש פערנעהמט דעם פּלאַץ פון יודיש, אָבער מען זעהט נישט, אַז אין ענגליש זאָלען געשאַפען ווערען פיל נייע יודישע ווערק. עס זענען נישט אויסגעוואַקסען קיין גרויסע יודישע קינסטלער אין פערלויף פון די אַלטע יאָהרען. מיר האָבען דאָ נישט קיין איין יודישען זאַנגוויל, קיין איין פרוג, קיין איין גרויסען יודישען דענקער, קיין איין גרויסען יודישען דראַמאַטורג אָדער פּוב־ליציסט.

מיר האָבען פיל יודישע קרעפטען, וואָס בעטייליגען זיך אין דער אַמעריקאַנער ליטעראַטור. ווען מען זאָל צונויפרעכענען די אַלע יודען, וואָס בעטייליגען זיך אין דער אַמעריקאַנער ליטעראַטור וואָלטען זיי מיט זיך געשאַפען אַ שענע ליטעראַטור. עס זענען דאָ פיינע יודישע פּאָעטען, דערצעהלער, קריטיקער, עסייאיסט, היסטאָריקער, וויסענשאַפטס־לייט, עקאָנאָמיקער, פּסיכאָלאָגען, עס איז דאָ אַלץ, אָבער זיי שרייבען נישט וועגען דעם יודישען לעבען, נאָר וועגען דעם אַלגעמיינעם. זיי זענען שרייבער יודען אָבער נישט קיין יודישע שרייבער, זיי זענען יודישע קרעפטען, וואָס בערייכערען אַ פרעמדע ליטעראַטור. זיי ברענגען אַהין אַריין עפּעס פון דעם יודישען גייסט, דעם יודישען ריטם און שאַטירונג. עס איז גוט פאַר דער אַמעריקאַנער ליטעראַטור. זי ווערט פאַרבענרייכער, פערשידענאַרטיגער, אָבער אונז אַלס פאָלק וואַרעמט עס קנאַפּ.

עס זענען אין דער צייט אויפגעבויט געוואָרען פיל בנינים. עס זענען אַריינגעלעגט געוואָרען מיל־יאָנען יודיש געלד אין ציגעל און ליים, אין שטיינער און שטאָהל, אָבער עס זעהט זיך נישט די שכינה, וואָס דאַרף זיך בעזעצען אין די הייזער, וואָס זענען אויפגעבויט געוואָרען פאַר איהר כבוד וועגען.

עס איז אין דעם יודישען זין דאָ קיין נייע זאַך נישט געשאַפען געוואָרען, קיין נייע שטרעבונג, קיין נייע וואָרט, קיין נייער גייסט, קיין שיין דערפון.

מיר לעבען אַלץ דערפון, וואָס מיר האָבען געבראַכט פון יענער זייט ים. אונזערע שרייבער, אונזערע וואָרט־פיהרער, אונזערע טוער, מאָן־געבער זענען נאָך אַלץ פון דאָרט, אַלץ אימפּאָרטירט.

דאָ אויף דעם נייעם באָדען איז דערווייל זעהר ווייניג געשאַפען געוואָרען, קיין נייע קרעפטען געבוי־רען געוואָרען, אויב מען זאָל נישט רעכענען אַ פּאָר רעפאָרם־ און קאָנסערוואַטיווע רבנים. צוויי מיל־יאָן יודען לעבען אויף אימפּאָרט, און איצט איז דער אימפּאָרט פערבאָטען. מיר זענען אַרונטער־ אויף אייגענע קעסט, און עס זעהען זיך דערווייל נישט די קרעפטען, וואָס זאָלען קענען דאָס נייע יודישע לעבען שאַפען, און עס זעהען זיך אויך נישט די פאָרמען און די כלים.

פאַר דעם געשאַפענעם איז אָנגעקומען דער ווינטער. עס פאַלען די בלעטער פון די ביימער. אַ קעלט לויפט דורך די גלידער פון דעם שטאַם, עס פערוועלקט דאָס גראָז. דאָס פיינעלע געזאַנג איז שוין לאַנג אָפּגעשטאָרבען אין דער לופט, און יעדער פרעגט זיך מיט זאָרג: וואָס קומט ווייטער?

קומט אַ נייער פריהלינג נאָך דעם ווינטער? אָדער איז עס חס ושלום אַן אייביגער ווינטער?

עס וויל זיך נישט גלויבען, אַז גראָד ביי דער העכסטער צובליהונג זאָל דער ווינטער אַזוי שנעל אַריינטרעטען, עס וויל זיך האָפען אויף בעסערע צייטען. עס וויל זיך גלויבען, אַז אונטער דעם אייז, וואָס פערציהט זיך איבער אונזער לעבען, שטראָמען קוואַלען, וואָס וועלען נאָך פרעהליך זיך אַרויסרייסען אויף דער ליכטיגער וועלט. עס וויל זיך גלויבען. עס זענען אַפילו פאַראַן ביישפּילען אין אונזער געשיכטע, וואָס גיבען אונז דאָס רעכט אויף צו האָ־פען. עס איז אָבער נישט ריכטיג, אַז געשיכטע חזר'ט זיך שטענדיג איבער. עס געהט דער קריג צום קוואַל צוואַנציג מאָל, שלאָגט זיך אין שטיין און צוברעכט זיך נישט, און צום איין־און־צוואַנציגס־טע מאָל צוברעכט ער זיך יאָ.

ציטערט דערפאַר דאָס יודישע האַרץ אין זאָרג, און וואַרט אויף עפּעס אַ נס, אויף אַ פיהרער, וואָס וועט ווייזען אַ נייעם וועג, און אָנהויבען אַ נייעם קאַפּיטעל אין אונזער געשיכטע אין דער נייער וועלט.

(מאָרגען־זשורנאַל).

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע
און נערווען־קראַנקהייטען.
נעהמט אָן טעגליך פון 5 ביז 7 אָוונד

Dr. med. URYSON
ספּעציאַל אַרצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85
נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג. 887

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער־ און אינערע קראַנקה.
בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון־בעשטראַהלונגען (קוואַרץ־לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג.

אינדיציען פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

121 פון מאָריס לעבלאַן

אין דעמזעלבען מאָמענט האָט זיך דערהערט דאָס גערויש פון אַן אויטאָמאָביל, וועלכער האָט זיך פערהאַלטען פאַר דעם הויז. און תיכף האָט אַ קלינג געגעבען דער איינגאַנגס גלאָק.

די בעפעהלען זענען געגעבען געוואָרען, די טיר האָט זיך געעפענט און ס'האָט זיך בעוויזען דאָן לואי פערענאַ.

הגם וואַלאַנגלעי און דער פּרעפעקט זענען געווען צוגעגרייט צו זיין קומען, האָבען זיי דאָך אָדער נישט געקאָנט פערהוילען זייער פערוואונ־דערונג לגבי זאַכען, וואָס טרעטען אַריבער דעם מענשליכען פערשטאַנד.

– אַלזאָ? – האָט לעבהאַפטיג אַ פרעג געטאָן וואַלאַנגלעי.

– אַלץ איז אין אָרדנונג, ה' פּרעזידענט.

– איהר האָט געכאַפּט דעם באַנדיט?

– יאָ.

– צו אַדיע!... האָט אויסגעמורמעלט וואַלאַנ־גלעי, – אַ געשיקטער מענש זענט איהר!

און ער האָט צוגעגעבען:

– וואָס זשע איז דאָס פאַר אַ מענש דער פערברעכער? מסתם עפּעס אַ ריז אַ נישט־בעזיג־באַרער?

– אַ קאַליקע, ה' פּרעזידענט, אַ דעגענעראַט... אמת, ער איז פעראַנטוואָרטליך פאַר זיינע טאַטען, אָבער—אַ פיזישע און מאָראַלישע רואין.

– און אין דעם דאָזיגען מענש איז פלאָרענ־ציע געוועזן פערליבט?

– וואָס איהר רעדט, ה' פּרעזידענט... פלאָ־רענציע איז אין איהם קיינמאָל נישט געווען פער־ליבט! זי האָט געהאַט מיט איהם גרויס מיטגע־פיהל ווי צו אַ מענש, וואָס איז פער'משפט אויף אַ נאָהענטען סוף און אויס רחמנות האָט זי איהם ערלויבט צו גלויבען, אַז אַ מאָל, אין דער ווייטער צוקונפט וועט זי ווערען זיין פרוי, אַנ'אמת ווייב־ליכער רחמנות; וואָס לאָזט זיך לייכט ערקלערען נאָך מעהר דערמיט, וואָס פלאָרענציע האָט נישט געהאַט די מינדעסטע אַהנונג וועגען דער ראָלע, וועלכע דער דאָזיגער מענש האָט געשפּילט. גלוי־בענדיג אין זיין עהרליכקייט און איבערגעגעבענ־קייט און שעצענדיג זיין אינטעליגענץ, האָט זי זיך מיט איהם וועגען אַלצדינג בעראַטען און ער־לויבט מיט זיך צו קערעווען אין דעם קאַמף, וועל־כער איז אונטערגענומען געוואָרען, כדי צו שיצען אַנגאַ מאַריאַ פאַוויל.

– איהר זענט זיכער דערין?

– פולשטענדיג, ה' פּרעזידענט, ווייל כ'האָב דערויף אומבעשטרייטבאַרע בעווייזען.

און אַהן ווייטערדיגע הקדמות האָט ער פאָרט־געזעצט:

– האָבענדיג דעם באַנדיט אין די הענד, וועט פאַר דער געריכטס־מאַכט לייכט זיין אויסצו־פאָרשען אַלע פּרטים פון זיין לעבען. אָבער שוין היינט קאָן מען מאַכען דאָס פאָלגענדע בילד פון דער דאָזיגער פערברעכערישער עקזיסטענץ.

– זשאַן ווערנאָ שטאַמט פון אַלאַנקאָן; אויפ־געהאָדעוועט איז ער געוואָרען א דאַנק די בעמי־הונגען פון ה' לאַנושערנאָ, בעקענענדיג זיך מיט דעם פאָרפאָלק דעדע־סיליאַמאַר, האָט ער זיי בע־ראַבעוועט און נאָך איידער זיי האָבען בעוויזען זיך צו ווענדען צום געריכט, האָט ער זיי פער־פיהרט אין אַ סטאַדאָלע לעבען פאָרמיני, וואו זיי האָבען זיך ביידע אויס פערצווייפלונג אויפגעהאָנ־גען.

„די סטאַדאָלע האָט זיך געפונען אין גוט פון זיין אַפּיעקון לאַנושערנאָ, וועלכער ווערט אַנגערו־פען דער אַלטער שלאָס, לאַנושערנאָ איז בשעת מעשה געווען קראַנק, ווען ר'איז געזונד געוואָרען, האָט ער זיך על פּי צופאַל אַליין דערהרג'עט בעת ר'האָט גערייניגט זיין אייגענע ביקס, בעקומענדיג אין בויך אַריין אַ גאַנצע לאַדונג פון דיקען שרויט.

ווען האָט אָנגעלאָדען די ביקס אָהן דעם וויסען פון איהר אייגענטימער? זשאַן ווערנאָק, וועלכער האָט ביי דער געלעגענהייט אויסגעליידיגט די קאַ־סע פון זיין אַפּיעקון.

„אָט דאָס זענען וואַהרשיינליך די ערשטע דריי פערברעכענס פון אונזער באַנדיט, וואָס האָ־בען נישט קיין שום שייכות צו דעם ענין מאָרנינג־טאָן.

„בעקומענדיג אויף אַזאַ אופן אַ קליינעם קאַ־פּיטאַל, איז זשאַן ווערנאָק אַוועקגעפאָהרען קיין פּאַריז, וואו ס'איז איהם געלונגען אָפּצוקויפען ביי עפּעס אַנ'אויסוואורף די דאָקומענטען, וואָס בע־שטעטיגען די רעכט פון פלאָרענציע לעוואַסער אויף דער ירושה פון דער משפּחה רוסעל און וויק־טאָר סויוער. די דאָקומענטען זענען בשעת צוגע־גנב'עט געוואָרען ביי דער ניאַנקע, וועלכע האָט געבראַכט פלאָרענציע'ן פון אַמעריקאַ, נאָכ'ן טויט פון איהר פאָטער. נאָך לאַנגע זוכענישען איז ווער־נאָק'ן לכתחילה געלונגען צו געפינען די פאָטאָ־גראַפיע פון פלאָרענציע'ן און דערנאָך אויך זי גופא. בעקענענדיג זיך מיט איהר, האָט ער איהר געטאָן עטליכע געפעלינקייטען, און האָט זיך ווייטער בעמיהט צו געווינען איהר פריינדשאַפט און צוטרוי.

(פאָרטזעצונג קומט).

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Dziś i dni następnych:

„Łzy i śmiech Wiednia"

Dla młodzieży:

„CHANG"

Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofoniczne.

Magistrat m. Tuszyna

podaje do wiadomości pp.

reflektantów

na kupno działek terenu leśnego „Tuszyn-Las", że od dnia 28 kwietnia do dnia 8 maja r. b. winni przyjechać na miejsce, wybrać działki i zawrzeć przedwstępną umowę, przy której należy dopłacić tytułem zadatku sumę w wysokości 30% wartości placu. —

779 Burmistrz **Domowicz.**

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן=אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 08=31
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע צייהן- און מונד-קראַנקה., צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פֿון קינסטליכע צייהן. נעהמט אָן פֿון 9–7 אָווענד. צו ביליגע פּרייזען.

א צימער און קוך

דירעקט פֿון ווירט, עווענטועל ביי אַן'אַנשטענדיגע פֿאַמיליע פֿאַר אַ יונג פּאָר-פֿאָלק, ווערט פֿון זאָפֿאָרט געזוכט.
אָפּערטען אונטער "200" אין אַדמ. פֿון דער צייטונג.

Dr. med. A. MAZUR

אויערען, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פֿעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.)
האָט זיך איבערציגען פֿון נאַרוטאָוויטש 44
אויף ווסכאַדניאַ 65, טעל. 01-66
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פֿון 11.30 ביז 12.30 און פֿון 3–5 נאָכמ.

לעטשניצע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16=33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פֿרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווײַנבערג	אינ. הערץ לונגען-קר	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-טונגדהאַנדלונג, באַלײַכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפֿענט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט

הײַלונג פֿון הויט קראַנקהײַטען פֿון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פֿאַר בעשטראַהלונג און דורכלײַכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פֿאַר שטאַמלער.
אימפֿונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פֿון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפֿען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. קאַבינעט

פּרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פֿון 5–7 אָווענד

Magistrat m. Łodzi

niniejszem wzywa wszystkie osoby

posiadające plany hipoteczne,

do składania ich do dnia 15 maja 1928 r. w Wydziale Budownictwa Magistratu, pokój No. 41 za pokwitowaniem, celem uwzględnienia w miarę możności interesów tych osób przy opracowaniu projektu regulacji m. Łodzi. Plany te zostaną zwrócone za pokwitowaniem do dnia 15 czerwca 1928 roku, a na żądanie w poszczególnych wypadkach mogą być wydane niezwłocznie. 784

וואַרנונג!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פֿערשידענע נאָכגעמאַכטע פֿעלד=בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אַז די

עכט= פּאַטענטירטע **בעטען** עכט= פּאַטענטירטע
זענען פּערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פֿאַר וועלכע מיר זענען פֿעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.
— צו בעקומען אין אַלע געשעפֿטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען
געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעט.: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאַנדלונג. ❖ פֿאַבריקס-פּרייזען. ❖ זעמטליכע רעפּאַראַטורן.
הערט! **לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85.** דעטייל!

אַלע הויז=בעזיצער

מיטגלידער פֿון

לאָדזער קרעדיט=פֿעראיין

קאָנען ביז 2 מיטאָג, צום לעצטען טערמין, אַרויסנעהמען זייערע איינטריטס-בילעטען צו דער היינטיגער

גענעראַל=פֿערזאַמלונג

וועלכע קומט פֿאָר פּינקטליך 4 נאָכמ., אויב איהר ווילט זיך איינבערענגען צינזען פֿון די ריקשטענדיגע ראַטעז.
אויב איהר ווילט נישט זיין בעלאַסטעט מיט צופֿיל אַדמיניסטראַציע=קאָסטען,
אויב איהר ווילט שיצען אייער רעכט ביי דעם איבעראַרבייטען פֿון קרעדיט=פֿעראיין, געהט באַלד און נעהמט אַרויס אייערע איינטריטס-קאַרטען און קומט פּינקטליך 4 נאָכמיטאָג צו דער גענעראַל-פֿערזאַמלונג.
קיין איין יודישע שטימע טאָר נישט פֿעהלען!

סעקציע פֿאַר קרעדיט=אַנגעלעגענהייט
ביים צענטראַלען הויז=בעזיצער=פֿעראיין
פּעטריקאָווער 46. 780

נור 1 רעקלאַמע-חודש!

איך מאַך דערמיט בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, האָב איך ביי מיין קינסטלעריש-פֿאָטאָגראַפֿישען אַטעליר ערעפֿענט

אַ ספּעציעלען פּאָרטרעטען-אַנשטאַלט,

וואו עס ווערען אויסגעפֿערטיגט די שענסטע פּאָרטרעטען לויט דער נייעסטער פֿאָטאָ-טעכניק צו שטוינענד ביליגע פּרייזען:

אַ פּאָרטרעט 30 X 40 מיט פּאַספּאַרטו און ראַהם נור 13.50 זל.
" " 50 X 40 " " " " 20.—

די אויפֿנאַהמען צו פּאָרטרעטען ווערען געמאַכט גענצליך אומזיסט.
מיט אַכטונג נוצט אויס די געלעגענהייט!

קונסט פֿאָטאָגראַפֿישער און פּאָרטרעטען אַטעליער
„PARISIEN" wł. H. Sroka
Łódź, Brzezińska 69. צופֿאַהר מיט'ן טראַמוואַי נומ' 1.

מעבעל

איך קויף און פֿערקויף

ריוואַנעס, פּעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א.ז.וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטשאַ 19 (דזיעלנאַ)

אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פֿערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פֿערקויפֿען. 812

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פֿאַרוואָס לויפֿט יעדער אין ביוראָ פּעטריקאָווער 17?
ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען
— אַז אין דעם ביוראָ —
17 פּעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, ווערט ס'ווערט ערלעדיגט אין געוויסענהאַפֿט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי
ביטעס קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס
אויף אַלע שטעט א. פּוילען, אַפּעלאַציעס צי-ווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען וועגען דירה און אוזשאַנדראָזיעמטשי, וועגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פֿון שותפֿות-אַקטען
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכט-קאָנסולענט.

אַ ערפֿאַהרענע סקלעפּאָווע

ווערט געזוכט
אין פֿרוכטען-געשעפֿט פֿון ל. לאַסקי, צעגעלניאַנאַ 26.

א טאַמבאַרירער-אַרבייטער

ווערט געזוכט ביים טאַמבאָרירער נ. ביין, פּאָנסקאַ 1. 778

א קוואַליפֿיצירטער
מענער-מאַגאַזין-שניידער
אונטערמאַשינער צו ערשטע סאָרט אַרבייט ווערט געזוכט פֿון זאָפֿאָרט ביי רייכקינד, גדאַנסקאַ 37.

קוואַליפֿיצירטע
געזעלען
צו דאַמען-בעשטעלטע אַרבייט ווערען געזוכט טראַוגוטאַ 16, זוסמאַן.

אַ קליין
פּראָנט-שטיבעל
מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג אין צענטער פֿון שטאָט ביי אַן'אַנשטענדיגע פֿאַמיליע, וויל איך דינגען.
אָפּערטען אין אַדמ פֿאַר „סאָלידען יונגנמאַן"

PODRĘCZNA
i uczenica
do pierwszorzędnej pracowni kapeluszy, potrzebna. Zgłaszać się: Cegielniana 26, front, I p. prawa strona. 768

מאַסאַזש= און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פֿון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 8, טעל. 51-89.
[illegible]
צעמפּפֿאַנג פֿון 3–5 נאָכמ

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פֿאַר סיפֿיליס טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פֿון מענער-שוועכע
נעמט אָן פֿון 5–9 אָווענד

Dr. med.
BRAUN
23 פּאָלודניאָווע 23,
טעלעפֿאָן 40-26.
ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספֿאַל)
נעהמט אָן פֿון 9 ביז 11 פֿריה און פֿון 5—8 אָווענד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט-, האָר- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, לישיי און ראַק, רענטגענשטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פֿון 12 ביז 3 נאָכמ. און פֿון 6 ביז 9 אין אָווענד.
לעטשניצע-פּרייזען.

אַנאָנסען=פּרייז
פֿאַר'ן טעקסט—15 גר. פֿרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען
פּ. א מילימעטער-שורה: אין טעקסט—40 " " " " " 60— " 4 "
נאָכ'ן טעקסט—10 " " " " " 15— " 7 "
אויפֿער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלענדישע 100 פּראָצ. טייערער.

אַבאָנאַמענטס=פּרייז:
אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פֿאַר'ן אינהאַלט און טערמינפֿון די אַנאָנסען איז דער פֿערלאַג נישט פֿעראַנטוואָרטליך.
די אַדמיניסטראַציע איז אָפֿען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kawior.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.